

Ecologische Quicksan Omgevingswet Herinrichting Wilhelminahoeve

Ecologisch Adviesbureau Viridis bv
Randweg 30
4104 AC Culemborg
T 0345 753 275
E info@bureau-viridis.nl
W www.bureau-viridis.nl
KvK 110 557 87
Btw nr NL 820598215B01
IBAN NL46 TRIO 0198 4486 00

Tekst: L. (Lucas) Slager
Veldonderzoek: L. (Lucas) Slager
Foto's: L. (Lucas) Slager

Foto voorblad: Wilhelminahoeve, Waddinxveen

Projectnummer: 2026-079
Wijze van citeren: Slager, L., (2026). Quicksan Omgevingswet herinrichting Wilhelminahoeve Waddinxveen. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2026-079.

In opdracht van: Groenalliantie
Contactpersoon: S. (Sebastiaan) Huls

Datum: 23-4-2026
Ondertekening: S. (Susan) Zwerver
Paraaf: SZ

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Ecologisch Adviesbureau Viridis is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van Ecologisch Adviesbureau Viridis. De opdrachtgever vrijwaart Ecologisch Adviesbureau Viridis voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Ecologisch Adviesbureau Viridis is mede om die redenen lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij zo goed mogelijk op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij onze onderzoekskwaliteit. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

Samenvatting

Groenalliantie heeft het voornemen om het terrein van de Wilhelminahoeve te herinrichten. Bij deze herinrichting wordt uitgegaan van een worst-case scenario waarbij alle bebouwing en begroeiing wordt verwijderd, en watergangen worden gedempt. Afhankelijk van de resultaten tijdens de Quicksan worden de exacte werkzaamheden bepaald. Mogelijk blijven daardoor bepaalde elementen binnen het plangebied bespaard, zoals bomen. In het kader van deze activiteit is een Ecologische Quicksan Omgevingswet uitgevoerd, waarin de aspecten soortbescherming, gebiedsbescherming en beschermde houtopstanden zijn getoetst. Een samenvatting hiervan is weergegeven in Tabel 1, 2 en 3. Niet genoemde beschermde soorten zijn wel in de Quicksan meegenomen echter konden binnen het plangebied of de invloedssfeer van de activiteit worden uitgesloten. Er is steeds aangegeven of effecten te verwachten zijn en of er vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Tabel 1 | Samenvatting gebiedsbescherming met effecten en vervolgstappen.

Gebied	Bescherming	Afstand	Effecten?	Vervolgstappen?
Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	Natura 2000	5,4 km	Nee	Geen
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	Natura 2000	10,7 km	Mogelijk, stikstof	Mogelijk, stikstofberekening
Polder Twaalfmorgen	NNN	1,1 km	Nee	Geen

Tabel 2 | Samenvatting soortbescherming met aanwezigheid, effecten en vervolgstappen per soortgroep. *zie voor de precieze soorten Hoofdstuk 5.

Soort(groep)	Functie	Effecten	Verbodsartikel	Vervolgstappen
Gebouwbewonende vleermuizen*- verblijfplaats		Vernietigen verblijfplaats	Art. 11.46 Bal	Nader onderzoek
Boombewonende vleermuizen		Indien bomen met holten of loszittend schors worden verwijderd, gaan mogelijk verblijfplaatsen verloren	Art. 11.46 Bal	Nader onderzoek
Vleermuizen – essentiële vlieg-route		Verstoring door licht werpen op watergangen met vliegroute of het dempen van watergangen	Art. 11.46 Bal	Preventieve maatregelen of nader onderzoek
Buizerd, boomvalk, sperwer, ransuil en steenuil - nestlocatie		Scenario 1: Verwijderen boom met nest Vernietigen nestlocatie	Art.11.37 Bal	Nader onderzoek
		Scenario 2: Behoud boom met nest Mogelijk verstoren van nestlocatie	Art.11.37 Bal	Preventieve maatregelen
Steenmarter - verblijfplaatsen		Vernietigen verblijfplaats	Art.11.37 Bal	Nader onderzoek
Algemene broedvogels		Mogelijk vernietigen van nest	Art.11.37 Bal	Werken buiten broedseizoen
Rugstreeppad – voortplantingshabitat		Mogelijk negatief effect bij ontstaan voortplantingswater	Art. 11.46 Bal	Preventieve maatregelen
Ringslang – voortplantingshabitat en overwinterhabitat		Scenario 1: Verwijderen broeihoop of takkenhoop Vernietigen essentieel leefgebied	Art.11.37 Bal	Nader onderzoek
		Scenario 2: Behoud broeihoop of takkenhoop Mogelijk verstoring en doden van dieren	Art.11.37 Bal	Preventieve maatregelen
Grote vos en teunisbloempijlstaart		Mogelijk vernietigen voortplantingshabitat	Art. 11.46 Bal	Nader onderzoek
Rode-Lijstsoorten Habitatrichtlijn bijlage II & V		Ja	Specifieke zorgplicht (Art. 11.27 Bal)	Compenserende maatregelen

Tabel 3 | Samenvatting beschermde houtopstanden met vervolgstappen.

Houtopstanden	Aanwezig?	Bescherming	Verbodsartikel	Vervolgstappen?
Houtopstanden	Nee	Geen	N.v.t.	Geen

Afhankelijk van de werkzaamheden dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd naar diverse soorten. Dit geldt in ieder geval voor gebouwbewonende soorten. Het uitvoeren van nader onderzoek dient plaats te vinden in specifieke periodes. Voor de steenuil, ransuil en buizerd geldt al dat geen volledig onderzoek meer kan worden uitgevoerd, omdat deze onderzoeken al zouden moeten zijn begonnen ten tijde van het schrijven deze rapportage. Indien alleen werkzaamheden plaatsvinden aan het gebouw is het uitvoeren van een onderzoek naar deze soorten niet noodzakelijk. Indien ook de omgeving aangepast wordt, is het uitvoeren van onderzoek in de periode februari - eind april in 2027 noodzakelijk. Een volledig onderzoek uitvoeren in 2026 is niet meer mogelijk. Ons advies is om zo snel mogelijk contact met een ecologisch adviesbureau op te nemen over de uitvoering van dit nader onderzoek om voldoende onderzoekscapaciteit te garanderen.

Deze samenvatting is bedoeld om een globaal overzicht te verkrijgen van het uitgevoerde onderzoek en de daaruit verkregen resultaten. Voordat de activiteit uitgevoerd kan worden is het echter noodzakelijk om met name hoofdstuk 6 'Vervolgstappen' aandachtig door te nemen. De in dit rapport opgenomen onderzoeksresultaten hebben een geldigheidsduur van 3 jaar na uitvoering van het onderzoek, wanneer de activiteit niet binnen deze periode uitgevoerd wordt is nieuw onderzoek noodzakelijk.

Inhoud

1	Aanleiding	1	5.4	Vogels	13
1.1	Situatie	1	5.4.1	Effectbeoordeling vogels	15
1.2	Beschrijving van het plangebied	1	5.5	Vissen	15
1.3	Probleemstelling	1	5.5.1	Effectbeoordeling vissen	15
1.4	Geldigheid onderzoek	2	5.6	Amfibieën	15
2	Onderzoeksmethode	5	5.6.1	Effectbeoordeling amfibieën	16
2.1	Literatuuronderzoek	5	5.7	Reptielen	16
2.2	Veldonderzoek	5	5.7.1	Effectbeoordeling reptielen	16
2.3	Effectenanalyse	5	5.8	Ongewervelden	17
3	Gebiedsbescherming	6	5.8.1	Effectbeoordeling ongewervelden	17
3.1	Natura 2000-gebieden	6	5.9	Rode Lijst en HR Bijlage II & V	17
3.1.1	Effectbeoordeling Natura 2000	6	5.10	Exoten	18
3.1.2	Conclusie Natura 2000	6	6	Vervolgstappen	20
3.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	8	6.1	Gebiedsbescherming	20
	Conclusie NNN	8	6.2	Houtopstanden	20
4	Houtopstanden	9	6.3	Soortbescherming	20
5	Soortbescherming	10	6.3.1	Maatregelen soortbescherming	20
5.1	Vaatplanten	10	6.3.2	Natuurinclusieve maatregelen	23
5.2	Grondgebonden zoogdieren	10	6.3.3	Nader onderzoek beschermde soorten	23
5.2.1	Effectbeoordeling grondgebonden zoogdieren	11	7	Literatuurlijst	24
5.3	Vleermuizen	11		Bijlage A. Wettelijk kader	25
5.3.1	Effectbeoordeling vleermuizen	13			

1 Aanleiding

1.1 Situatie

Groenalliantie heeft het voornemen om het terrein van de Wilhelminahoeve te herinrichten. Dit is gelegen aan Wilhelminakade 84a te Waddinxveen. Bij deze herinrichting wordt uitgegaan van een worst-case scenario waarbij alle bebouwing en begroeiing wordt verwijderd, en watergangen worden gedempt. Afhankelijk van de resultaten tijdens de Quicksan worden de exacte werkzaamheden bepaald. Mogelijk blijven daardoor bepaalde elementen binnen het plangebied bespaard, zoals bomen.

Deze activiteit heeft mogelijke gevolgen voor in het wild levende dieren en planten en is daarom een flora- en fauna-activiteit. Daarbij is er ook kans op het overtreden van verbodsbepalingen met betrekking tot beschermde dieren en planten. Daarnaast kan de activiteit een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden en is dan een Natura 2000-activiteit. Ook kunnen er effecten zijn op het Natuurnetwerk Nederland en op beschermde houtopstanden.

In Bijlage A vindt u meer informatie over de Omgevingswet.

Voorafgaand aan de activiteit is een onderzoek uitgevoerd naar het mogelijke voorkomen van beschermde natuurwaarden middels een Ecologische Quicksan Omgevingswet (Quicksan). Het doel van dit onderzoek is om te onderzoeken of door de activiteit en de werkzaamheden die in dat kader worden uitgevoerd een overtreding van de Omgevingswet kan worden verwacht. En zo ja, wat de benodigde vervolgstappen zijn om de activiteit in overeenstemming met de huidige wet- en regelgeving uit te voeren?

In onderliggend rapport worden de kaders, uitvoering, resultaten en effectbeoordeling van deze toetsing beschreven.

1.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit een klein terrein met daarop een gebouw van Groenalliantie. Rondom het gebouw is een lage vegetatie aanwezig met enkele bomen en opgeslagen bouw materiaal. Ten zuiden van het gebouw loopt een kleine watergang gedeeltelijk het plangebied in. Aan de zuidoostzijde van het plangebied ligt een bosschage met dichte ondergroei, bomen en struiken. De westzijde betreft een schapenweide. Het plangebied wordt grotendeels begrensd door een sloot met veel knotwilgen aan de oeverzone.

In Figuur 1.1 en Afbeelding 1.1 t/m 1.8 is een impressie weergegeven van het plangebied en de directe omgeving.

1.3 Probleemstelling

Om goed voorbereid te zijn op eventueel noodzakelijke maatregelen of vergunningsaanvraag in het kader van de Omgevingswet geeft een Ecologische Quicksan antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

Gebiedsbescherming

- Zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden te verwachten en is een Voortoets noodzakelijk?
- Zijn significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland te verwachten en is een 'Nee tenzij' toets noodzakelijk?

Soortbescherming

- Zijn in het plangebied beschermde soorten¹ en/of beschermde functies van deze soorten aanwezig of te verwachten?
- Ondervinden aanwezige beschermde soorten negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de in dat kader benodigde werkzaamheden?
- Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen middels preventieve maatregelen? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?

¹ Beschermde soorten: alle onder de Omgevingswet beschermde soorten in de provincie Zuid-Holland.

- Is het noodzakelijk nader onderzoek naar beschermde soorten uit te voeren?

Houtopstanden

- Worden er houtopstanden geveld waarop de regels van de Omgevingswet van toepassing zijn en is daardoor een meldings- en herplantingsplicht van toepassing?

Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden om de geplande activiteit in overeenstemming met de Omgevingswet uit te voeren voor wat betreft het aspect natuur. Uiteindelijk wordt daarmee de vraag beantwoord:

- Wat zijn de benodigde vervolgstappen om de activiteit in overeenstemming met de Omgevingswet uit te voeren?

1.4 Geldigheid onderzoek

Deze Quicksan is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: “Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn”. Dit rapport gaat in op de effecten van de activiteit zoals beschreven in paragraaf 1.1. Wijzigingen of aanpassingen in de activiteit kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden. Soms is de precieze uitvoering van de werkzaamheden ten tijde van de Quicksan nog niet bekend en wordt daarom gewerkt met verschillende scenario’s waarbij de effecten op bepaalde soorten of gebieden kunnen variëren.

Figuur 1.1 | Ligging van het plangebied.

Afbeelding 1.1 | Westzijde van het gebouw.

Afbeelding 1.2 | Zuidgevel van het gebouw.

Afbeelding 1.3 | Zolderruimte van het gebouw.

Afbeelding 1.4 | Wilgenrij langs de noordrand.

Afbeelding 1.5 | Watergang noordwestzijde.

Afbeelding 1.6 | Bosschage aan de zuidoostzijde.

Afbeelding 1.7 | Twee containers aan de westzijde.

Afbeelding 1.8 | Watergang bij de zuidgevel van het gebouw.

2 Onderzoeksmethode

De onderzoeksvragen worden beantwoord door het doen van literatuur- en veldonderzoek. Vervolgens wordt een toetsing uitgevoerd aan de natuurgerelateerde bepalingen in de Omgevingswet. Er wordt gekeken naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden of houtopstanden. Vervolgens wordt gekeken of de voorgenomen activiteit negatieve gevolgen op deze soorten, natuurgebieden of houtopstanden veroorzaakt. Het uitvoeren van de Quicksan is gedaan door een ecologisch deskundige² die specifieke ervaring heeft met dit type onderzoeksgebied. De gebruikte onderzoeksmethoden worden hieronder beschreven.

2.1 Literatuuronderzoek

Voor het literatuuronderzoek naar beschermde gebieden, soorten en houtopstanden is o.a. gebruik gemaakt van informatiebronnen beschikbaar gesteld door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de Provinciale Omgevingsvisie. Daarnaast zijn verspreidingsgegevens uit het archief van Bureau Viridis, de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), verspreidingsatlassen en vrij beschikbare verspreidingsgegevens van soortenorganisaties gebruikt van minimaal de laatste 10 jaar. De gebruikte bronnen staan vermeld in hoofdstuk 7.

De resultaten van het literatuuronderzoek hebben uitgewezen welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied verwacht kunnen worden. Tijdens het veldbezoek is speciale aandacht besteed aan het mogelijke voorkomen van deze soorten. Daarnaast is ook specifiek literatuuronderzoek verricht naar het voorkomen van soorten van bijlage II en V van de Habitatrichtlijn en Rode-Lijstsoorten. Voor literatuuronderzoek naar houtopstanden is gebruik gemaakt van

bestaande digitale kaarten van de bebouwingscontour houtkap van de betreffende gemeente.

2.2 Veldonderzoek

Bureau Viridis heeft op 9 april 2026 een veldbezoek uitgevoerd. Bij het veldbezoek is op basis van geografische ligging, terreingesteldheid en *expert judgement* beoordeeld of in en rond het plangebied beschermde natuurwaarden kunnen voorkomen of dat er voor beschermde soorten geschikt leefgebied aanwezig is. Tijdens het onderzoek is de relevante directe omgeving van het plangebied eveneens onderzocht op de potentie voor beschermde soorten. Op deze manier zijn de uitstralingseffecten van de activiteit bepaald. Naast beschermde soorten is er ook specifiek gelet op soorten van bijlage II en V van de Habitatrichtlijn, Rode-Lijstsoorten en de aanwezigheid van geschikt habitat voor te verwachten soorten van deze lijsten binnen het plangebied. Tot slot is tijdens het veldbezoek ook aandacht uitgegaan naar invasieve exoten³.

2.3 Effectenanalyse

De uit het literatuuronderzoek en veldonderzoek verkregen gegevens van beschermde soorten, beschermde gebieden en houtopstanden zijn geanalyseerd om na te gaan of er bij de uitvoering van de activiteit mogelijk verbodsbepalingen van de Omgevingswet worden overtreden. Als blijkt dat er beschermde natuurwaarden zijn die mogelijk negatieve effecten kunnen ondervinden van de plannen is dit beschreven in de voorliggende rapportage. Wanneer mogelijk worden alternatieven of maatregelen voorgesteld om negatieve effecten te voorkomen (preventie) of verzachten (mitigatie). Indien de aanwezigheid van de soorten en/of de negatieve effecten nader onderzoek behoeft, wordt dit aangegeven in de toetsing.

² Zoals bedoeld in Art. 7.197j lid 2a van de Or, d.w.z. een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring, die ecologisch advies versterkt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van situaties, habitats en soorten.

³ Invasieve exoten zijn uitheemse soorten die schadelijk zijn voor inheemse natuur. Dit betreffen zowel soorten die opgenomen zijn in de EU-exotenverordening (Unielijst) als andere invasieve soorten zoals Japanse duizendknoop en watercrassula.

3 Gebiedsbescherming

In dit hoofdstuk wordt bescherming van gebieden – namelijk, Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland – welke voor een initiatiefnemer van belang is behandeld. Bescherming van deze gebieden is geregeld in de Omgevingswet, echter zijn Natura 2000-gebieden vanuit het Rijk vastgesteld en NNN door de provincie in de Provinciale Structuurvisie.

Naast de gebiedsbescherming geldt ook een algemene zorgverplichting (artikel 1.6 Omgevingswet) voor de gehele fysieke leefomgeving. Ook de niet-beschermd gebieden vallen hier dus onder. Deze verplichting beoogt het voorkomen of beperken van de schade aan in het wild levende soorten en gebieden. Bij elke project dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht, zie ook Bijlage A.

3.1 Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die op Europees niveau worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden. Hierbij zijn er specifieke instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd per gebied.

Het ondernemen van projecten, plannen of activiteiten in en in de omgeving van een Natura 2000-gebied kunnen mogelijk leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Wanneer dergelijke effecten mogelijk kunnen worden verwacht, dient door middel van een Voortoets op voorhand getoetst te worden wat de effecten van een project tijdens de uitvoerfase en gebruiksfase zijn op de ter plaatse aangewezen habitattypen en -soorten. Indien het niet mogelijk is om significante negatieve effecten op voorhand uit te sluiten is er sprake van een vergunningsplicht en moet een 'Passende beoordeling' uitgevoerd worden. Dit is afhankelijk van of de plannen wel of niet van significant negatieve invloed kunnen zijn. In deze toetsing worden de projecten, plannen of activiteiten getoetst op hun invloed op de instandhoudingsdoelstellingen en of (onder bepaalde

voorwaarden) toestemming voor de uitvoering kan worden verleend door het bevoegd gezag. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' ligt op een afstand van 5,4 kilometer (Figuur 3.1). Het dichtstbijzijnde **stikstofgevoelige** Natura 2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' ligt op 10,7 kilometer afstand.

3.1.1 Effectbeoordeling Natura 2000

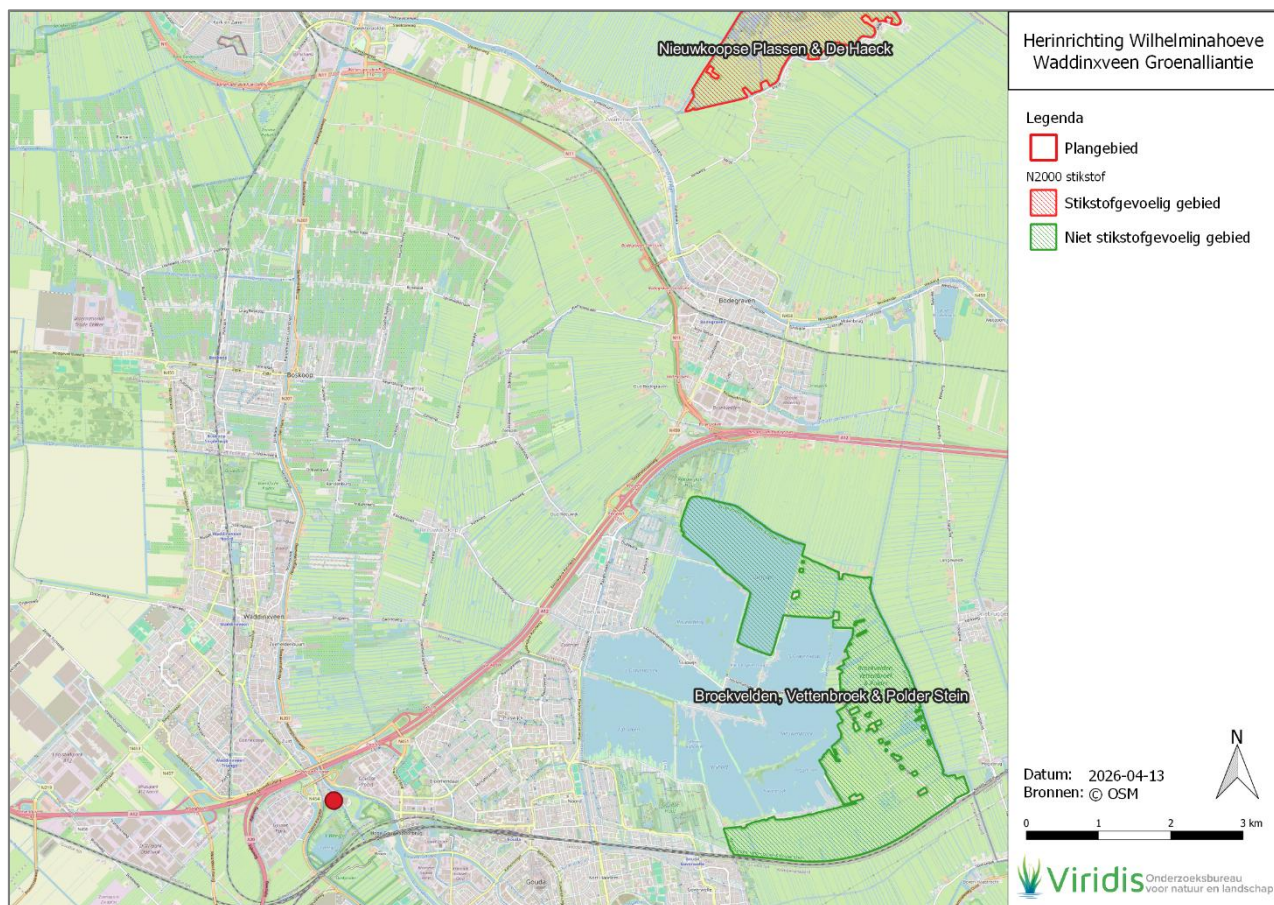
Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. Van een directe aantasting en afname van areaal aan beschermd natuurgebied is geen sprake. Het nabijgelegen Natura 2000-gebied ligt op voldoende ruime afstand dat geen negatieve invloed verwacht wordt van factoren die slechts een korte reikwijdte hebben, zoals bodemtrillingen, geluids- en lichtbelasting. De enige factor die op grotere afstand werkzaam is en op basis van zijn reikwijdte van invloed kan zijn, betreft stikstofdepositie.

Zowel in het kader van bestemmingsplanwijzigingen als omgevingsvergunningprocedures zal naast de gebruiksfase ook de bouwfase moeten worden onderzocht. In de uitvoerende fase kan een tijdelijke verhoging van stikstofdepositie plaatsvinden ten gevolge van uitstoot van het bouwverkeer en machines die tijdens werkzaamheden gebruikt worden. In de Natura 2000-gebieden 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' zijn stikstofgevoelige habitattypen aanwezig op een afstand van 10,7 kilometer. Een stikstofberekening is daarom nodig om de mate van stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden op deze stikstofgevoelige habitattypen vast te stellen.

3.1.2 Conclusie Natura 2000

Het is noodzakelijk om een stikstofberekening in het kader van het Natura 2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' uit te voeren. Voor het uitvoeren van een stikstofberekening zijn gedetailleerde gegevens over het in te zetten materieel en het aantal gebruiksuren noodzakelijk. Bureau Viridis heeft niet de expertise in huis om een stikstofberekening uit te voeren, maar kan u wel doorverwijzen naar een collega-bureau welke de berekeningen kan uitvoeren.

Figuur 3.1 | Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden.

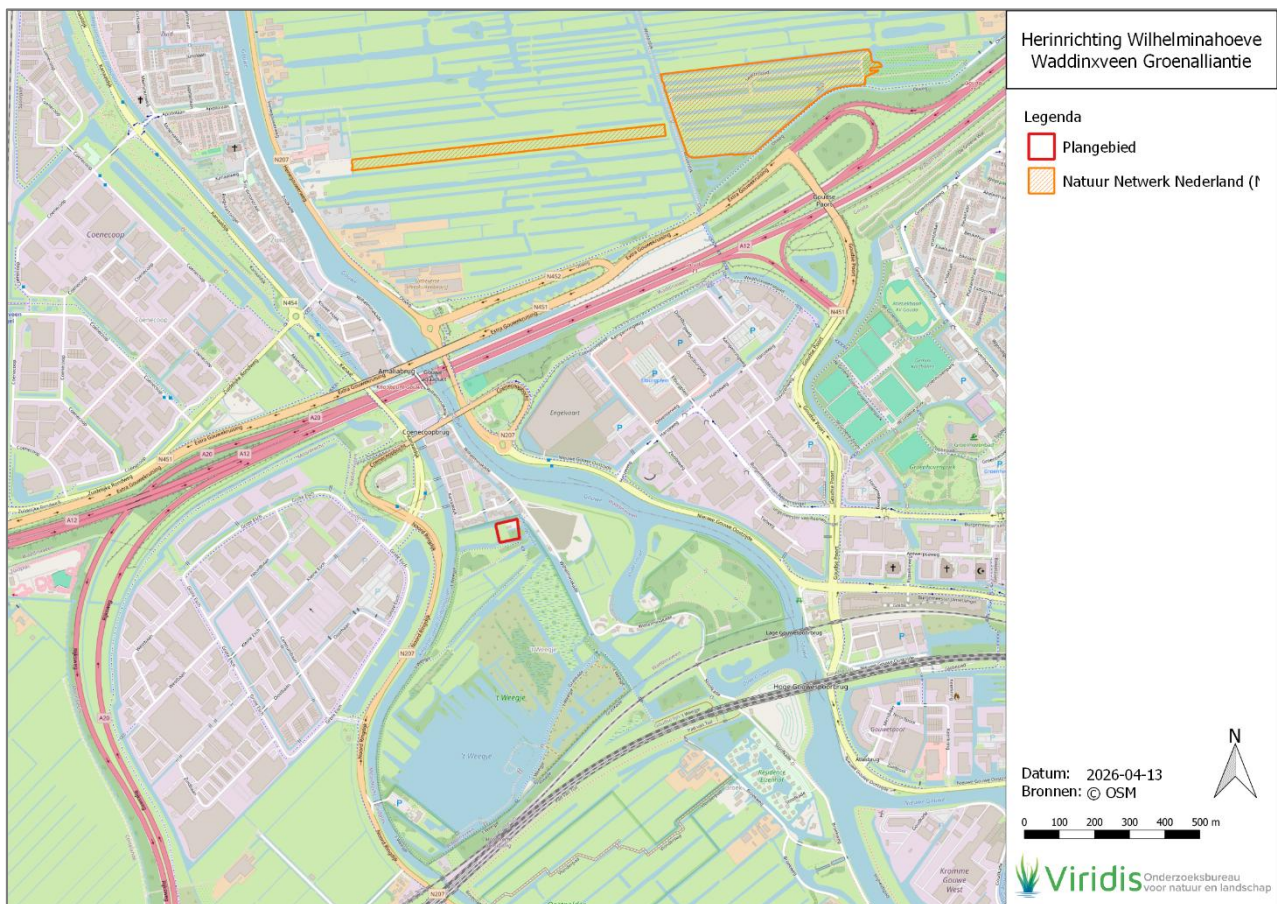
3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het NNN vormt een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden. Ook de aangewezen gebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot het NNN. De planologische verankering van het NNN vindt plaats in het (gemeentelijke) Omgevingsplan. Een 'Nee, tenzij'-toets dient te worden uitgevoerd wanneer ruimtelijke ontwikkelingen geheel of gedeeltelijk binnen de begrenzing van

het NNN plaatsvinden en negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden. Hierin wordt beoordeeld of er significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden als gevolg van de voorgenomen activiteit.

Conclusie NNN

Voor dit project is het uitvoeren van een 'Nee, Tenzij'-toets niet nodig omdat het plangebied buiten de begrenzing van het NNN ligt (Figuur 3.2).

Figuur 3.2 | Ligging van het plangebied ten opzichte van het NNN.

4 Houtopstanden

In de Omgevingswet is de bescherming van houtopstanden opgenomen. Voor bepaalde houtopstanden buiten de bebouwingscontour houtkap (zoals bedoeld in artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving) geldt een meldings- en herplantingsplicht.

Een houtopstand is beschermd als het een eenheid van bomen of struiken betreft met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting van meer dan 20 bomen. Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder dit voorafgaand te melden bij de provincie. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

De bovenstaande bescherming geldt echter niet voor houtopstanden op erven of in tuinen, fruitbomen, windschermen om boomgaarden, naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstboom, kweekgoed, bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en houtopstanden binnen de - bij besluit van de gemeenteraad - vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden bovenstaande regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Alle provincies hebben verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer een afwijking van de herbeplantingsplicht wordt toegestaan middels een maatwerkvoorschrift. Sommige provincies hebben ook beleidsregels vastgesteld waarin bijvoorbeeld is aangegeven wanneer een kapverbod wordt opgelegd.

De Omgevingswet beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap. Waar de grens van de "bebouwingscontour houtkap" ligt wordt bepaald door de gemeenteraad. Binnen de bebouwde kom geldt meestal een kapverbod op grond van het Omgevingsplan of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan.

Binnen het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig en daarom geldt voor dit project geen meldings- of herbeplantingsplicht.

5 Soortbescherming

Dier- en plantensoorten zijn verdeeld in drie categorieën en worden in meer of mindere mate beschermd:

- Vogelrichtlijnsoorten, hieronder vallen alle inheemse vogelsoorten (artikel 11.37 Bal);
- Habitatrichtlijnsoorten (artikel 11.46 Bal);
- Nationaal beschermde soorten (artikel 11.54 Bal).

Per wetsartikel gelden een aantal verbodsbepalingen die mogelijk overtreden worden bij de geplande activiteit. Dit houdt onder andere verband met de bescherming van nesten, verblijfplaatsen, voortplantingsbiotoop en een verbod op het doden of verwonden van beschermde soorten. Op deze verbodsbepalingen gelden enkele uitzonderingen. Zo is provinciaal een vrijstellingslijst vastgesteld met daarop een aantal soorten waarvoor deze verbodsbepalingen niet gelden. Ook kan er in specifieke gevallen gewerkt worden volgens een ministerieel goedgekeurde gedragscode waarin voorschriften opgenomen zijn om de effecten te beperken.

Naast de verbodsartikelen voor beschermde soorten en gebieden is er ook een specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Bal) die naast beschermde soorten ook geldt voor Rode-Lijstsoorten en soorten van de bijlage II en V van de Habitatrichtlijn. Deze verplichting beoogt het voorkomen of beperken van schade aan in het wild levende soorten. In de paragrafen over specifieke soortgroepen worden enkel de strikt beschermde soorten besproken, soorten die onder deze specifieke zorgplicht vallen worden in paragraaf 5.9 Rode Lijst en HR Bijlage II & V behandeld. Soorten die zowel strikt beschermd zijn als onder de specifieke zorgplicht vallen worden enkel in paragraaf 5.9 behandeld wanneer de bescherming van habitat niet onder de soortbescherming al geborgd is (algemene broedvogels).

Hieronder worden de resultaten van het literatuur- en veldonderzoek per soortgroep besproken. Voor elke soortgroep is een effectenbeoordeling opgenomen waarin helder wordt beschreven of er negatieve effecten op beschermde soorten worden verwacht en of er, indien van toepassing, preventieve maatregelen mogelijk zijn om deze effecten te voorkomen. Aan het

einde van dit hoofdstuk wordt een overzicht van de locaties van mogelijke beschermde functies weergegeven in Figuur 5.1.

5.1 Vaatplanten

Op basis van de NDFF (2026) blijken geen beschermde vaatplanten in het omgeving voor te komen. Op basis van terreingesteldheid kan het voorkomen van beschermde vaatplanten ook worden uitgesloten. De vegetatie wordt namelijk vaak gemaaid en heeft een voedselrijk karakter.

→ **In het plangebied komen geen beschermde vaatplanten voor.**

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van de NDFF (2026) blijken de volgende beschermde grondgebonden zoogdieren in de omgeving bekend te zijn: bever (*Castor fiber*), steenmarter (*Martes foina*) en waterspitsmuis (*Neomys fodiens*). Daarnaast zijn er een aantal beschermde soorten die echter provinciaal zijn vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Hiervoor kan mogelijk wel de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal) gelden, zie hiervoor paragraaf 5.9.

Bevers komen voor in uiterwaarden, moerassen, meren, rivieren en (broek)bossen. Een geschikt leefgebied bevat grote wateren en oevers met bomen, hoewel oevers zonder bomen ook worden benut. Bevers vormen hun eigen leefgebied door takken te verzamelen en hier dammen en burchten van te bouwen (Zoogdierverseniging, 2026). Binnen het plangebied zijn geen sporen van bevers gevonden, zoals afgeknaagde stammen of burchten. Het betreft daarom geen essentieel leefgebied. In de omgeving worden sporadisch bevers aangetroffen, daarom kunnen zeer incidenteel passerende individuen niet worden uitgesloten.

De **waterspitsmuis** komt voor in en nabij schoon, niet te voedselrijk, al dan niet stromend water met een rijke onderwatervegetatie en ruigbegroeide oevers. Dergelijke biotopen zijn te vinden in elzenbroekbos,

moerassen en rietlanden. Goed leefgebied bevat een rijke watervegetatiestructuur en een goed ontwikkelde, bodembedekkende oevervegetatie. Waterspitsmuizen maken een bolvormig nest van plantmateriaal in beschutte plekken of hopen van andere zoogdieren (Zoogdierverseniging, 2026). De oeverzones binnen het plangebied worden vaak gemaaid en zijn daarvoor ongeschikt voor de waterspitsmuis.

Steenmarters zijn vooral te vinden in parklandschap, kleinschalig landschap, boerderijen of dorpsranden. Steenmarters kunnen verblijven in boomholten, steenhopen, dichte struwelen en gebouwen (Zoogdierverseniging, 2026). In de bosschage aan de zuidoostzijde zijn dichte struiken en takkenhopen aanwezig waarin potentiële verblijfplaatsen van steenmarter kunnen zitten. Verblijfplaatsen van deze soort kunnen niet worden uitgesloten binnen het plangebied. Hoewel het gebouw toegankelijk is voor een steenmarter middels een grote opening in verrot houtwerk (Afbeelding 5.1), kunnen verblijfplaatsen in dit gebouw worden uitgesloten. De gehele zolderruimte is namelijk onderzocht op sporen van de steenmarter, maar deze zijn hier niet aangetroffen.

Afbeelding 5.1 | Opening in het houtwerk aan de zuidgevel.

- **In het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van de steenmarter aanwezig onder dood hout en in dichte struiken binnen de bosschage. Verblijfplaatsen in het gebouw kunnen wél worden uitgesloten.**
- **Naast een zeer incidenteel passerende bever kan het voorkomen van grondgebonden zoogdieren worden uitgesloten binnen het plangebied.**

5.2.1 Effectbeoordeling grondgebonden zoogdieren

Indien dichte elementen in de bosschage in het zuidoosten van het plangebied worden verwijderd, kunnen verblijfplaatsen van de steenmarter verloren gaan. Dit betreft een overtreding van Bal – art. 11.54 van de Omgevingswet. Bij het verwijderen van deze bosschage is daarom aanvullend onderzoek naar steenmarter nodig. Naast een zeer incidenteel passerende bever kan het voorkomen van grondgebonden zoogdieren worden uitgesloten binnen het plangebied. Negatieve effecten op passerende bevers worden voorkomen door overdag in één richting te werken, zoals geschiedt in het kader van de algemene zorgverplichting (art. 1.6 en 1.7). Bevers zijn dan mobiel genoeg om te vluchten voor de werkzaamheden.

- **Negatieve effecten op incidenteel passerende bevers worden voorkomen door overdag in één richting te werken.**
- **Negatieve effecten op de steenmarter zijn niet uitgesloten, bij het verwijderen van dichte elementen in de bosschage in het zuidoosten van het plangebied is aanvullend onderzoek nodig.**

5.3 Vleermuizen

Op basis van de NDFF (2026) blijken de volgende beschermde vleermuizen in de omgeving bekend te zijn: gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*). Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen wordt onderscheid gemaakt in vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied.

Vaste verblijfplaatsen

Er zijn vleermuizen die hun verblijfplaats doorgaans in gebouwen hebben, zoals gewone dwergvleermuis. Ook zijn er soorten die hun verblijfplaats meestal in bomen hebben, zoals rosse vleermuis en watervleermuis. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (in spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, achter dakbeschot en in schoorstenen etc.), terwijl een soort als de rosse vleermuis jaarrond verblijft in bomen (in holten, spleten en achter loshangend schors). De

watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders, maar verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Vleermuizen hebben in Nederland meestal hun verblijfplaats in gebouwen of bomen. Binnen het plangebied en de directe omgeving van het plangebied zijn zowel gebouwen als bomen aanwezig.

Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en laatvlieger zijn vleermuissoorten die in gebouwen verblijven. Het gebouw heeft op veel verschillende plekken geschikte openingen voor verblijfplaatsen van gebouw-bewonende vleermuizen. Dit geldt voor openingen bij alle hoeken van het gebouw; tussen de muur en de gevelbekleding (Afbeelding 5.2). Het eerdergenoemde gat in het verrotte houtwerk biedt in theorie toegang tot de zolderruimte, maar hier zijn geen sporen van vleermuizen gevonden. Verder zijn spleten aanwezig tussen het dakwerk en de nok- en kantpannen (Afbeelding 5.3). In de containers zijn geen geschikte openingen aanwezig voor vleermuizen.

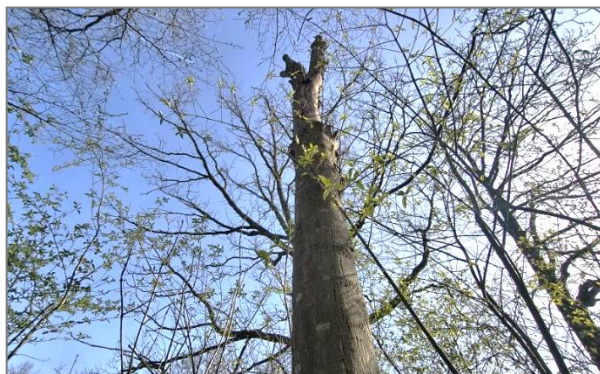

Afbeelding 5.2 | Bij elke hoek zit een opening tussen de muur en gevelbekleding.

Afbeelding 5.3 | Openingen tussen kantpannen en nokpan.

In het plangebied zijn alle bomen geïnspecteerd op de aanwezigheid van geschikte holtes, spleten en loszittend schors. Hierbij zijn bij elke bosschage en bomenrij bomen gevonden met holten of loszittend schors. Zo staat aan de noordoostzijde een boom met loszittend schors (Afbeelding 5.4) en een zwarte els met een boomholte (Afbeelding 5.5).

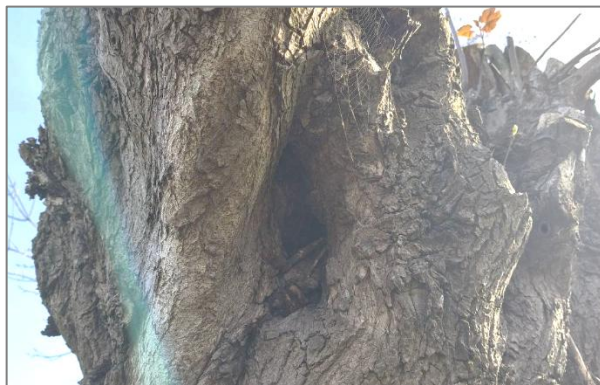

Afbeelding 5.4 | Noordoostzijde, boom met loszittend schors.

Afbeelding 5.5 | Noordoostzijde, boomholte in zwarte els.

Verder bevatten alle wilgen (op twee met klimop begroeide na) meerdere boomholten (Afbeelding 5.6). Deze wilgen staan aan de noord-, west- en zuidzijde van het plangebied. In de bosschage in het zuidoosten is één robinia aangetroffen met meerdere holten.

Afbeelding 5.6 | Vrijwel alle wilgen bevatten holten.

Verblijfplaatsen van boombewonende **gewone groot-oorvleermuis**, **watervleermuis**, **rosse vleermuis** en **ruige dwergvleermuis** kunnen daarom niet worden uitgesloten in het plangebied.

- **In het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen en het gebouw aanwezig.**

Vliegroutes en foerageergebied

Vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen worden niet in directe zin door de wet beschermd. Echter zijn zij wel van belang voor het functioneren van verblijfplaatsen; het verdwijnen van vliegroutes en foerageergebied kan daardoor indirect resulteren in het verlaten van verblijfplaatsen. Wanneer deze functies van groot belang zijn voor vleermuizen, of zij niet makkelijk gebruik kunnen maken van gebieden met eenzelfde functie (alternatieven) spreken we van essentiële vliegroutes of essentieel foerageergebied.

Om zich van verblijfplaats naar foerageergebied te verplaatsen, worden door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. De gewone dwergvleermuis gebruikt bijvoorbeeld vaak bomenrijen om zich te oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid.

De opgaande begroeiing binnen het plangebied vormt een geschikte vliegroute voor vleermuizen. Het betreft echter geen essentiële vliegroute, omdat er veel bomenrijen en bosschages staan in de nabije omgeving. Mogelijk maken de watergangen rondom het plangebied wel deel uit van een essentiële vliegroute.

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied.

Het is uitgesloten dat er essentieel foerageergebied aanwezig is in het plangebied. In de omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in onder andere natuurgebied 't Weegje.

- **De watergangen rondom het plangebied maken mogelijk deel uit van een essentiële vliegroute.**
- **De rest van het plangebied kan als foerageergebied of vliegroute door vleermuizen gebruikt worden, echter heeft het geen essentiële functie vanwege voldoende alternatieven.**

5.3.1 Effectbeoordeling vleermuizen

In het plangebied zijn mogelijk **verblijfplaatsen** van vleermuizen in bomen en gebouwen aanwezig. Bij het slopen van het gebouw kunnen verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten verloren gaan. Ten tweede kunnen verblijfplaatsen van boombewonende soorten verloren gaan indien bomen met holten worden gekapt. Daarbij kunnen vleermuizen worden gedood. Negatieve effecten op vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet uit te sluiten door de activiteit. Er is dan sprake van overtreding van art. 11.46 van het Bal. Nader onderzoek naar vleermuizen (volgens het Vleermuisprotocol 2021) is nodig om de aan- of afwezigheid van deze soorten in het plangebied vast te stellen. Mogelijk is het nodig een vergunning aan te vragen. Om negatieve effecten op de mogelijk **essentiële vliegroute** in de watergangen rondom het plangebied te voorkomen, gelden preventieve maatregelen. Hierbij wordt voorkomen dat licht op de watergangen wordt geschenen. Indien deze watergangen worden verwijderd, is aanvullend onderzoek naar vliegroutes noodzakelijk.

- **Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen en bomen kunnen niet worden uitgesloten.**
- **Onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen en bomen is noodzakelijk (afhankelijk van de precieze uitvoer van de werkzaamheden).**
- **Om negatieve effecten op de mogelijk essentiële vliegroute in de watergangen rondom het plangebied te voorkomen, gelden preventieve maatregelen. Hierbij wordt voorkomen dat licht op de watergangen wordt geschenen. Indien deze watergangen worden verwijderd, is aanvullend onderzoek naar vliegroutes noodzakelijk.**

5.4 Vogels

Voor vogels wordt in de uitwerking van de Omgevingswet onderscheid gemaakt tussen soorten met een jaarrond beschermde nestplaats en algemene broedvogels waarvan de nesten uitsluitend beschermd zijn gedurende de periode waarin deze in gebruik zijn (zie

Tabel A in Bijlage A). In het plangebied is onderzocht of jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels aanwezig (kunnen) zijn in gebouwen en begroeiing. Ook is gezocht naar nesten van en geschikte nestgelegenheid voor algemene broedvogels.

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF (2026) komt een aantal soorten met jaarrond beschermde nesten in de omgeving van het plangebied voor. Het betreft boomvalk (*Falco subbuteo*), buizerd (*Buteo buteo*), gierzwaluw (*Apus apus*), havik (*Accipiter gentilis*), huismus (*Passer domesticus*), kerkuil (*Tyto alba*), steenuil (*Athene vidalii*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), ransuil (*Asio otus*), roek (*Corvus frugilegus*), slechtvalk (*Falco peregrinus*), sperwer (*Accipiter nisus*) en wespendif (*Pernis apivorus*).

Deze vogelsoorten nestelen bijvoorbeeld onder daken (huismus en gierzwaluw), in gebouwen (steenuil en kerkuil), op hoge gebouwen (slechtvalk), in hoge bomen of nestpalen (ooievaar), in hoge bomen in bos of boomgroepen (buiserd, roek, havik, sperwer, wespendif), in oude nesten van kraaien en roofvogels in boomgroepen (boomvalk) en in oude nesten van kraaien en roofvogels in vooral naaldbomen (ransuil). Hoge gebouwen voor **slechtvalk** ontbreken en grote nesten of nestpalen voor de **ooievaar** zijn niet agetroffen.

Tijdens het veldbezoek is het hele plangebied onderzocht op potentiële nesten voor vogels met een jaarrond beschermd nest. Hierbij is één nest gevonden aan de noordzijde van het plangebied (Afbeelding 5.7). De vorm duidt op een eksternest. Van de **ransuil**, **sperwer**, **boomvalk**, **buiserd**, **havik** en **wespendif** is bekend dat zij kraainesten kunnen bezetten en hierin eieren leggen. Voor bossoorten als havik en wespendif geldt echter dat het habitat te open is. Nestplaatsen van de havik en wespendif kunnen daarom wél worden uitgesloten.

Afbeelding 5.7 | Eksternest in het noorden van het plangebied.

Roeken zijn koloniebroeders, dat betekent dat zij met meerdere individuen bij elkaar broeden en jaarrond verblijven. In het plangebied is echter maar één nest gevonden, waardoor het geen nest van de roek kan zijn. Er zijn tevens ook geen roeken binnen het plangebied waargenomen.

De **steenuil** en **kerkuil** kunnen beiden in gebouwen met rustige en beschutte ruimten tot broeden komen of deze gebruiken als roestplaats. Daarnaast kunnen steenuilen ook nestelen in holten van knotwilgen. Allereerst kunnen roest- en nestplaatsen in het gebouw worden uitgesloten omdat hier geen sporen als braakballen en uitwerpselen zijn gevonden. Nestplaatsen van de steenuil in de knotwilgen kunnen echter niet worden uitgesloten. Op de twee met klimop begroeide knotwilgen na, bevatten alle knotwilgen zodanig grote openingen dat hier steenuilen in kunnen nestelen.

De **gierzwaluw** en **huismus** zijn beiden gebouwbewonende soorten die gebruikmaken van spleten en openingen om hun nestplaats te bereiken. Dergelijke nestplaatsen zijn voornamelijk te vinden in daken. Het gebouw bevat geschikte openingen voor beide soorten, maar toch kunnen nestplaatsen worden uitgesloten. Beide soorten broeden in kolonieverband, waarbij vaak meerdere gebouwen worden bezet voor de nestplaatsen. Binnen het plangebied en de directe omgeving – met enkele bungalows ten noorden hiervan – zijn geen andere geschikte gebouwen aanwezig om in

kolonieverband te kunnen broeden. Volgens de NDFF liggen de dichtstbijzijnde nestplaatsen van beide soorten op meer dan een kilometer afstand, omdat het merendeel van alle gebouwen in de omgeving op bedrijventerreinen staan. Verder werd het veldbezoek op een zonnige en windstille dag uitgevoerd in april, waarbij huismussen te horen zouden moeten zijn. Hierbij zijn echter geen huismussen waargenomen.

- **In het plangebied bevindt zich een potentieel jaarrond beschermd nest van de boomvalk, buizerd, sperwer of ransuil.**
- **In de knotwilgen kunnen steenuilen nestelen.**

Algemene broedvogels

In het plangebied kunnen algemene broedvogels zoals ekster (*Pica pica*), merel (*Turdus merula*) en houtduif (*Columba palumbus*) tot broeden komen in de begroeiing en kauw (*Corvus monedula*) en spreeuw (*Sturnus vulgaris*) in de gebouwen.

- **In het plangebied komen mogelijk algemene broedvogels tot broeden in het gebouw en de begroeiing.**

5.4.1 Effectbeoordeling vogels

Het kappen van de boom met het eksternest leidt mogelijk tot het verlies van een jaarrond beschermd nest van **ransuil, buizerd, boomvalk** en **sperwer**. Ten tweede heeft het kappen van alle wilgen (met uitzondering van de met klimop begroeide wilgen) als gevolg dat nestplaatsen van de **steenuil** verloren gaan. Werkzaamheden nabij de potentiële nestplaatsen kunnen daarnaast ook een verstorende werking hebben op de bovengenoemde soorten. Het bovenstaande kan negatieve effecten hebben op deze soorten, met als gevolg overtreding van artikel 11.37 van het Bal. Indien potentiële nestplaatsen worden verwijderd, is aanvullend onderzoek nodig naar steenuil, ransuil, buizerd, boomvalk en sperwer. Wanneer potentiële nesten niet worden verwijderd, maar hier wel verstoring plaatsvindt, gelden preventieve maatregelen (Hoofdstuk 6).

Verder kunnen algemene broedvogels tot broeden komen in het gebouw en de begroeiing. In gebruik zijnde nesten zijn beschermd onder de Omgevingswet. Wanneer er werkzaamheden worden uitgevoerd terwijl er nesten in gebruik zijn, kunnen negatieve effecten optreden. Om deze effecten te voorkomen, dienen preventieve maatregelen te worden uitgevoerd

(paragraaf 6.3.1). Een nader onderzoek naar beschermde vogels is niet noodzakelijk.

- **Indien potentiële nestplaatsen van steenuil, buizerd, boomvalk, sperwer en ransuil direct worden aangetast, is aanvullend onderzoek benodigd.**
- **Indien potentiële nestplaatsen van steenuil, buizerd, boomvalk, sperwer en ransuil enkel worden verstoord door de werkzaamheden, zijn preventieve maatregelen benodigd.**
- **Nesten van algemene broedvogels worden mogelijk vernield als gevolg van de activiteit.**
- **Preventieve maatregelen – zoals werken buiten het broedseizoen – zijn noodzakelijk, deze worden beschreven in paragraaf 6.3.1.**

5.5 Vissen

Uit verspreidingsgegevens (NDFF, 2026) blijkt dat in de regio geen beschermde vissoorten voorkomen. Wel komen algemene vissoorten voor in de sloten binnen en rondom het plangebied.

- **In het plangebied zijn geen beschermde vissen aanwezig.**

5.5.1 Effectbeoordeling vissen

Het dempen van sloten kan leiden tot het doden van algemene vissoorten. In het kader van de Algemene zorgplicht (art. 1.6 en 1.7) dient hierbij in één richting te worden gewerkt waarbij vissen naar een nabijgelegen watergang kunnen vluchten.

- **Het dempen van watergangen dient in één richting te geschieden zodat algemene vissoorten naar een nabijgelegen watergang kunnen vluchten.**

5.6 Amfibieën

Op basis van de NDFF (2026) blijkt de rugstreeppad (*Epidalea calamita*) voor te komen in de regio. Daarnaast zijn er een aantal beschermde soorten die echter provinciaal zijn vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Hiervoor kan wel mogelijk de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal) gelden, zie hiervoor paragraaf 5.9.

De **rugstreeppad** is een pioniersoort die zich voortplant in onbeschaduwde, ondiepe water zoals tijdelijke poeltjes en plassen. Ook (recent geschoonde) slootjes, vennen en ondiepe delen van grotere wateren zijn geschikt. Hierbij is het van belang dat het water snel opwarmt en weinig tot geen vegetatie bevat (RAVON,

2026). Rugstreeppadden schuilen en overwinteren ondergronds of onder dekkende elementen, zolang de locatie maar vorst- en tochtvrij is (BIJ12, 2017). De sloten binnen het plangebied en daaromheen zijn te diep en breed om als voortplantingswater voor de rugstreeppad te dienen. Hierdoor is ook geen sprake van overwinterhabitat. Na perioden van langdurige regenval kunnen tijdens graafwerkzaamheden echter wel regenplassen ontstaan met geschikt voortplantingswater.

- **Na perioden van lange regenval kan geschikt voortplantingswater voor de rugstreeppad in het plangebied ontstaan tijdens graafwerkzaamheden.**

5.6.1 Effectbeoordeling amfibieën

Op basis van het literatuur- en veldonderzoek kunnen negatieve effecten op de **rugstreeppad** niet geheel worden uitgesloten. Omdat rugstreeppadden in de omgeving van het plangebied voorkomen, is het noodzakelijk om te voorkomen dat geschikt voortplantingsgebied ontstaat tijdens intensieve werkzaamheden. Bij grootschalig grondwerk kunnen namelijk onbedoeld regenplassen ontstaan na regenval. Daarna is het mogelijk dat de rugstreeppad zich vestigt in het plangebied om zich hier voort te planten. Bovenstaand voortplantingsgebied is beschermd onder Bal – artikel 11.46. Wanneer grootschalig grondwerk wordt uitgevoerd, is het noodzakelijk om preventieve maatregelen toe te passen (zie 6.3.1). Hierdoor kan de soort zich niet vestigen in het plangebied en worden mogelijke overtredingen voorkomen.

- **Preventieve maatregelen zijn noodzakelijk om te voorkomen dat geschikt voortplantingswater ontstaat tijdens de werkzaamheden (zie 6.3.1).**

5.7 Reptielen

Op basis van de NDFF (2026) blijkt alleen de ringslang (*Natrix helvetica*) voor te komen in de omgeving van het plangebied.

De **ringslang** is een watergebonden reptielensoort. Een geschikt leefgebied bevat natuurlijke oeverzones met open plekken en ruigte. Deze elementen bieden zowel schuilplaatsen als zongelegenheden. Ringslangen planten zich voort in snel opwarmende broeihopen, mesthopen of bladhoppen. Deze hopen vormen ook geschikt overwinterhabitat, net als vorstvrije plekken onder dood hout of boomwortels (RAVON, 2026). Het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied omdat

twee potentiële broeihopen zijn aangetroffen. De eerste potentiële broeihoop ligt naast de ingang en de tweede broeihoop ligt aan het uiteinde van de watergang die het plangebied inloopt (Afbeelding 5.8). Deze zelfde watergang vormt ook geschikt foerageergebied door de geleidelijke oevers waar in theorie veel kikkers – prooi van de ringslang – op af kunnen komen. De broeihopen en takkenhopen in de bosschage vormen ook geschikt overwinterhabitat.

- **Binnen het plangebied is geschikt foerageergebied, overwinterhabitat en voortplantingsgebied voor de ringslang aanwezig.**

Afbeelding 5.8 | Potentiële broeihoop voor de ringslang.

5.7.1 Effectbeoordeling reptielen

Bij het dempen van de watergang en/of het verwijderen van de broeihoop of takkenhopen, gaat geschikt leefgebied van de **ringslang** verloren en worden mogelijk individuen gedood. Dit betreft een overtreding van Bal – art. 11.54 van de Omgevingswet. Afhankelijk van de precieze uitvoer van de werkzaamheden gelden preventieve maatregelen of is aanvullend onderzoek benodigd. Aanvullend onderzoek is nodig wanneer de sloot binnen het plangebied wordt gedempt en/of de twee broeihopen worden verwijderd. Preventieve maatregelen zijn nodig wanneer deze elementen behouden blijven, maar wel machines rondrijden voor de overige werkzaamheden. De maatregelen zijn daarom gericht op het voorkomen van het doden van (jonge) dieren (zie 6.3.1).

- **Afhankelijk van de precieze uitvoer van de werkzaamheden gelden preventieve maatregelen om het doden van (jonge) ringslangen te voorkomen of is aanvullend onderzoek benodigd.**

5.8 Ongewervelden

Op basis van de NDFF (2026) blijken de volgende beschermde ongewervelden in de omgeving bekend te zijn: platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*), grote vos (*Nymphalis polychloros*) en teunisbloempijlstaart (*Proserpinus proserpina*).

De **platte schijfhoren** leeft in zoet, helder en zonbeschienen water met een rijke begroeiing. Verontreinigd, snel stromend of brak water wordt vermeden. 's Winters zakken platte schijfhorens samen met de watervegetatie naar de bodem (Boesveld, Gmelig Meyling, & van Lente, Platte schijfhoren Profiel, 2014) (Stadswerk, 2023). Binnen het plangebied kan geschikt leefgebied van de platte schijfhoren worden uitgesloten. De sloten binnen het plangebied en daaromheen bevatten namelijk vrijwel geen waterplanten. Eén van de redenen daarvoor betreft het voorkomen van de Amerikaanse rivierkreeft. Deze soort eet waterplanten en kan volledige watervegetaties doen laten verdwijnen. Langs de oeverzones zijn resten van kreeften gevonden, waardoor hier minder gauw geschikte vegetaties voor de platte schijfhoren kunnen ontstaan.

De **grote vos** komt bij voorkeur voor in landschappen met grote solitaire bomen, met name in vochtige bossen, bosranden of boomgaarden. Een geschikt leefgebied bevat ook voldoende overwinterhabitat, zoals stapels hout of holle bomen. Rupsen van de grote vos zijn voornamelijk afhankelijk van waardplanten als iep, maar ook van zoete kers, populieren en soms wilgen (Vlinderstichting, 2026). Binnen het plangebied staan enkele wilgen die als matig geschikt voortplantingsgebied kunnen functioneren. Deze wilgen zijn namelijk niet heel hoog. Toch kan het voorkomen van grote vos niet geheel worden uitgesloten.

Teunisbloempijlstaart is als imago zeer mobiel en kan bijna overal in de zuidelijke helft van Nederland worden aangetroffen. Voor de voortplanting is de aanwezigheid van waardplanten essentieel. De waardplanten zijn harig wilgenroosje (*Epilobium hirsutum*), basterdwederik (*Epilobium spec.*), teunisbloem (*Oenothera spec.*) en grote kattenstaart (*Lythrum salicaria*). Deze waardplanten gedijen voornamelijk in ruige vegetaties op omgewerkte grond. Waardplanten kunnen worden aangetroffen in tuinen, braakliggende terreinen, agrarische gronden, bosranden, oeverzones en bermen (Verschoor & Hermans, 2020). Langs de oevers binnen het plangebied kunnen grote kattenstaart

en harig wilgenroosje groeien. Door de mogelijke aanwezigheid van deze waardplanten vormt het plangebied mogelijk geschikt voortplantingsgebied voor de teunisbloempijlstaart.

- **De wilgen binnen het plangebied vormen mogelijk geschikt voortplantingsgebied voor de grote vos.**
- **De oeverzones vormen mogelijk geschikt leefgebied voor de teunisbloempijlstaart.**

5.8.1 Effectbeoordeling ongewervelden

Bij het kappen van de wilgen wordt potentieel voortplantingsgebied met rupsen en eitjes van de **grote vos** aangetast (overtreding Bal – art. 11.54). Voor de **teunisbloempijlstaart** geldt dat werkzaamheden aan de oeverzones kunnen leiden tot het doden van waardplanten met daarop eitjes en rupsen (overtreding Bal art. 11.46). Indien oeverzones worden aangetast of wilgen worden gekapt, is respectievelijk aanvullend onderzoek nodig naar teunisbloempijlstaart en grote vos.

- **Indien oeverzones worden aangetast of wilgen worden gekapt, is respectievelijk aanvullend onderzoek nodig naar teunisbloempijlstaart en grote vos.**

5.9 Rode Lijst en HR Bijlage II & V

In artikel 11.27 van het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen die – naast voor strikt beschermde soorten – ook geldt voor soorten van de Rode Lijst en soorten die voorkomen in bijlage II en V van de Habitatrichtlijn.

Op basis van de NDFF en waarnemingen die tijdens het veldbezoek zijn gedaan is vastgesteld welke soorten in of in de directe omgeving van het plangebied voorkomen (zie Tabel 5.1). Op basis van aanwezigheid van geschikt habitat van de soort en de specifieke werkzaamheden is vervolgens bepaald of er nadelige gevolgen optreden ten aanzien van exemplaren van deze soorten en hun nesten, foerageerplaatsen, voortplantingsplaatsen en rustplaatsen.

Uit het literatuur- en veldonderzoek blijkt dat er meerdere soorten waarvoor de specifieke zorgplicht geldt binnen het plangebied aanwezig zijn of verwacht kunnen worden. Voor deze soorten zijn daarom maatregelen nodig om nadelige gevolgen zo veel als mogelijk te voorkomen, welke nader worden uitgewerkt in Hoofdstuk 6.

- In het plangebied zijn verschillende soorten aanwezig waarvoor de specifieke zorgplicht geldt.
- Voor deze soorten zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk, welke uitgewerkt zijn in paragraaf 6.3.1.

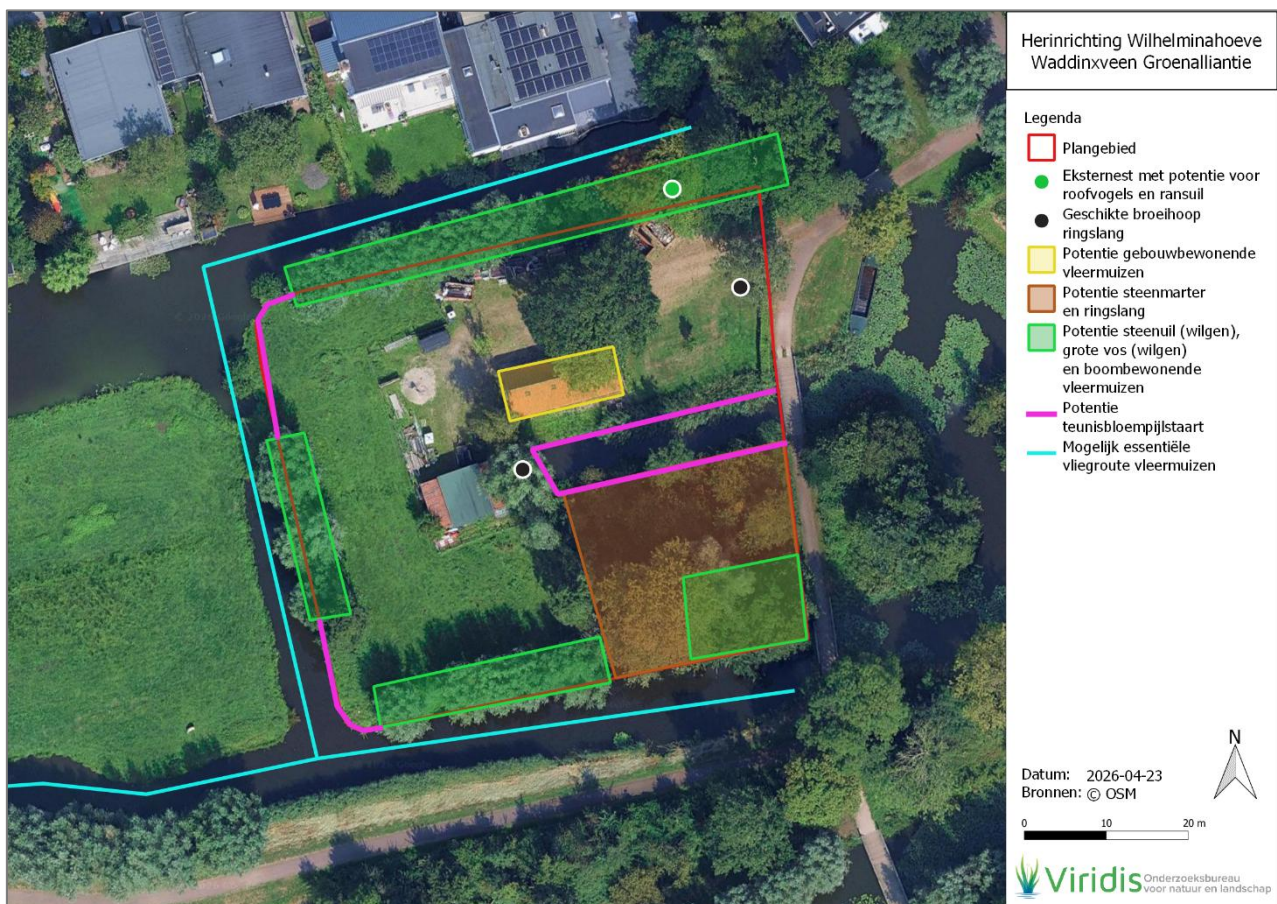
5.10 Exoten

Tijdens het veldbezoek zijn invasieve exoten geen waargenomen. Uit de NDFF (2026) zijn ook geen waarnemingen van dergelijke soorten bekend.

- Het voorkomen van invasieve exoten kan worden uitgesloten binnen het plangebied.

Tabel 5.1 | Overzicht van de Rode-Lijstsoorten en soorten van bijlage II en V van de Habitatrichtlijn die binnen het plangebied, of in de directe omgeving daarvan, waargenomen zijn of bekend zijn uit de NDFF of andere bronnen (met * aangegeven wanneer de soort niet binnen het plangebied maar wel in de omgeving bekend of waargenomen is). -

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetensch. naam	Type waarneming	Negatieve gevolgen?
Zoogdieren	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	NDFF	Nee, geen holen aangetroffen
Dagvlinders	Bruin blauwtje	<i>Aricia agestis</i>	NDFF	Ja, mogelijk gaat leefgebied verloren
Amfibieën	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	NDFF	Nee, er wordt in één richting gewerkt en in de omgeving zijn voldoende alternatieven aanwezig

Figuur 5.1 | Kaart met de aanwezigheid en functies van beschermde soorten binnen en in de directe omgeving van het plangebied. Potentie voor algemene broedvogels is hierbij niet aangegeven, omdat vrijwel het gehele plangebied geschikt is om tot broeden te komen.

6 Vervolgstappen

Tijdens de Ecologische Quicksan Omgevingswet is op verschillende ecologische aspecten getoetst of er sprake is van overtreding van verbodsartikelen. Om overtreding te voorkomen dienen verschillende vervolgstappen genomen te worden, welke in dit hoofdstuk verder uitgelegd worden.

6.1 Gebiedsbescherming

Het is noodzakelijk om een stikstofberekening in het kader van het Natura 2000-gebied 'Nieuwkoopse Plas- sen & De Haeck' uit te voeren. Voor het uitvoeren van een stikstofberekening zijn gedetailleerde gegevens over het in te zetten materieel en het aantal ge- bruiksuren noodzakelijk. Bureau Viridis heeft niet de expertise in huis om een stikstofberekening uit te vo- ren, maar kan u wel doorverwijzen naar een collega- bureau welke de berekeningen kan uitvoeren.

Voor dit project is het uitvoeren van een 'Nee, Tenzij'- toets niet nodig omdat het plangebied buiten de be- grenzing van het NNN ligt.

6.2 Houtopstanden

Binnen het plangebied zijn geen beschermde houtop- standen aanwezig en daarom geldt voor dit project geen meldings- of herbeplantingsplicht.

6.3 Soortbescherming

Uit de Quicksan blijkt dat er verschillende be- schermde soorten in het plangebied of binnen de in- vloed sfeer van de activiteit te verwachten zijn.

Voor een aantal van deze soorten zijn middels het ne- men van specifieke preventieve maatregelen nega- tieve effecten te voorkomen. Dit betreffen de vol- gende soorten/functies:

- **Algemene broedvogels – nestplaatsen**
- **Rugstreeppad – voortplantingswater**
- **Bevers – incidenteel passerende dieren**

Voor andere soorten zijn er geen maatregelen die het optreden van negatieve effecten geheel voorkomen. Er is daarom nader onderzoek nodig om vast te stellen of de soort inderdaad aanwezig is, zo nodig gevolgd

door een vergunningsaanvraag. Het betreffen de vol- gende soorten/functies:

- **Gebouwbewonende vleermuizen – verblijf- plaatsen**

Ten slotte zijn er soorten waarbij het van de precieze uitvoer van de werkzaamheden afhangt welke ver- volgstep er genomen dient te worden. Voor sommige van deze soorten gelden preventieve maatregelen. In- dien deze maatregelen niet kunnen worden nageleefd is een vergunningsaanvraag benodigd. Het betreffen de volgende soorten/functies:

- **Buizerd, boomvalk, sperwer en ransuil – nestplaats (eksternest)**
- **Steenuil – nestplaats (wilgen)**
- **Boombewonende vleermuizen – verblijf- plaatsen**
- **Vleermuizen – essentiële vliegroute**
- **Steenmarter – verblijfplaatsen**
- **Ringslang – voortplantingsgebied, foera- geergebied en overwinterhabitat**
- **Grote vos – voortplantingsgebied**
- **Teunisbloempijlstaart - voortplantingsge- bied**

6.3.1 Maatregelen soortbescherming

Onderstaand is per soort(groep) beschreven met welke mitigerende maatregelen invulling wordt gege- ven aan het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op zowel soort- als populatiene- veau.

Algemene maatregelen

- De werkzaamheden dienen te worden begeleid door een ecologisch deskundige.
- Mochten er zich gedurende de activiteit ten aan- zien van beschermde soorten onvoorziene om- standigheden voordoen, dan wordt direct contact opgenomen met de ecologisch deskundige.

Zorgplicht

In de Omgevingswet is op twee verschillende manie- ren een zorgplicht uitgewerkt. De eerste behelst een

algemene zorgplicht voor de fysieke leefomgeving (Artikel 1.6 Omgevingswet). Dit houdt in dat eenieder voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving in acht neemt en doet wat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd om negatieve effecten te verminderen.

Daarnaast geldt er een specifieke zorgplicht voor Rode-Lijstsoorten en soorten van bijlage II en V van de Habitatrichtlijn. Deze zorgplicht is opgenomen in artikel 11.27 van het Bal. Hierbij geldt eveneens dat de initiatiefnemer voldoende zorg dient te dragen voor het voorkomen of beperken van negatieve gevolgen op deze soorten en daarnaast ook hun habitat. Hierbij dient nagegaan te worden welke nadelige gevolgen optreden en dienen alle passende preventieve maatregelen getroffen te worden om nadelige gevolgen te voorkomen en wordt nagegaan of deze maatregelen het beoogde effect hebben.

Deze zorgverplichtingen gelden te allen tijde bij het uitvoeren van een activiteit, ongeacht of deze te typeren zijn als ruimtelijke ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud en ongeacht of er beschermde soorten aanwezig zijn. Dit laatste wil dus zeggen dat ook als er geen beschermde soorten voorkomen de algemene zorgverplichting toch in acht genomen dient te worden. Hiervoor dienen algemene mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. Deze algemene mitigerende maatregelen zijn onderstaand beschreven.

- Werkzaamheden in het plangebied dienen met de minste schade voor aanwezige planten en dieren te worden uitgevoerd.
- Wees alert op dieren in het plangebied. Wacht tot dieren zelfstandig het gebied hebben verlaten.
- Werk vanuit het midden van het plangebied naar de rand, of werk langzaam in één werkrichting zodat verstoorde dieren de mogelijkheid hebben om het plangebied te verlaten. Draag er tevens zorg voor dat de richting waarin de dieren moeten vluchten voldoende beschutting of leefgebied biedt.
- Verlichting is alleen aan wanneer dat functioneel noodzakelijk is. De verlichting wordt voldoende afgeschermd en alleen op het werk gericht. Gebruik alleen verlichting met een naar beneden gerichte lichtbundel. Er wordt geen verlichting op het water gericht.
- Werkzaamheden worden zo veel mogelijk overdag uitgevoerd.

- Er dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van bestaande wegen en paden.
- In dekkende elementen als dichte struiken en opgehoopt (organisch) materiaal kunnen kleine dieren zoals muizen of amfibieën schuilen of overwinteren. Dergelijke elementen worden zo voorzichtig mogelijk verwijderd, waarbij wordt gekeken of hier nog dieren in aanwezig zijn. Mobiele dieren krijgen de kans om te vluchten en minder mobiele dieren zoals padden worden met de hand overgeplaatst naar een nabijgelegen locatie met dekking (bijvoorbeeld braamstruiken).

Daarnaast zijn vanwege de specifieke zorgplicht met betrekking tot de volgende soorten aanvullend nog maatregelen noodzakelijk.

- Bruin blauwtje: Indien meer dan 50% van de lage vegetatie binnen het plangebied verloren gaat door de werkzaamheden, dient een strook kruidenrijk grasland te worden aangelegd. Een ecologisch deskundige bepaald de grootte van dit grasland.

Algemene broedvogels

Veel broedvogels zijn opportunisten die weinig eisen stellen aan hun omgeving. Alle vogelnesten zijn beschermd wanneer deze in gebruik zijn. Algemene broedvogels zijn niet standvastig, ze kunnen ieder jaar op een andere plek broeden en zijn weinig kieskeurig. Soorten die tot broeden kunnen komen in of nabij het plangebied zijn o.a. grote bonte specht, roodborst, winterkoning, boomkruiper, spreeuw, merel en houtduif. Onderstaande maatregelen en aandachtspunten moeten in acht worden genomen ten aanzien van algemene broedvogels om een overtreding van artikel 11.37 lid 1 van het Bal te voorkomen.

- Er kunnen in het plangebied algemene vogels tot broeden komen. Deze vogelnesten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode;
- De broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn beschermd;
- Het is niet mogelijk om een omgevingsvergunning te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik zijnde nesten in de broed- en nestperiode. Voor verlaten nestplaatsen geldt dit niet;

- Het is in dit kader aan te bevelen om de werkzaamheden voor zover dat mogelijk is buiten de broedperiode om uit te voeren;
- Indien het niet mogelijk is om buiten de broedperiode te werken, dient het plangebied voorafgaande aan de werkzaamheden door een ecologisch deskundige gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedende vogels;
- Wanneer er geen vogels nestelen, kunnen de werkzaamheden beginnen. Bij aantreffen van een broedgeval in het plangebied wordt een rustzone afgezet door een ecologisch deskundige en wordt de locatie met rust gelaten tot de jongen zijn uitgevlogen. Er mogen geen werkzaamheden in de directe zone rond een nest plaatsvinden. De omvang van deze zone wordt door de begeleidende ecoloog bepaald. Eventueel kan er met schermen gewerkt worden die visuele verstoring en/of verstoring door geluid naar een broedgeval beperken.

Bever en essentiële vliegroute vleermuizen

Om verstoring van **bevers** en negatieve effecten op de mogelijk essentiële vliegroutes van **vleermuizen** te voorkomen, gelden preventieve maatregelen. Zo wordt geen licht op de watergangen rondom het plangebied geworpen en worden deze niet geblokkeerd of gedempt. Indien watergangen wel worden gedempt, is aanvullend onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen noodzakelijk.

Roofvogels en uilen

In het plangebied staat een boom met een eksternest waar **buizerd, boomvalk, sperwer, steenuil en ransuil** in kunnen broeden. Indien deze boom wordt verwijderd is aanvullend onderzoek nodig. Als de boom behouden blijft, maar wel andere werkzaamheden in de nabije omgeving worden uitgevoerd, zijn preventieve maatregelen noodzakelijk om verstoring op dit nest te voorkomen. Om verstoring te voorkomen, dient buiten de gecombineerde broedperiode (1 februari tot 1 sept) van deze soorten te worden gewerkt.

Ringslang

Indien de watergang, broeihopen of een takkenhoop met geschikt overwinterhabitat worden verwijderd, is aanvullend onderzoek naar ringslang noodzakelijk. Wanneer deze elementen behouden blijven, gelden alleen preventieve maatregelen. Om het doden van jonge dieren te voorkomen, wordt buiten de

voortplantingsperiode van 1 april tot 30 juni gewerkt. Negatieve effecten op volwassen ringslangen worden voorkomen door in één richting te werken.

Rugstreeppad

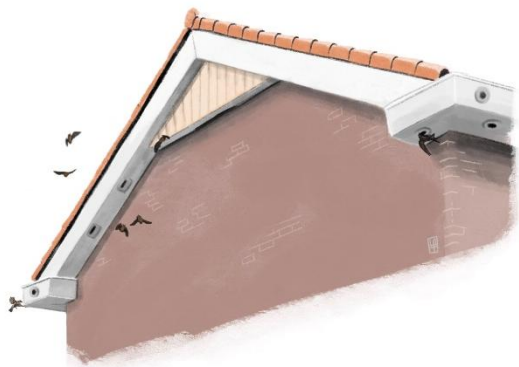
Op dit moment ontbreekt geschikt leefgebied voor de rugstreeppad in het plangebied. Toch is het mogelijk dat bij intensieve werkzaamheden geschikt voortplantingsgebied ontstaat voor deze soort. Dergelijk voortplantingsgebied is beschermd onder Bal art. 11.46. De voortplantingsperiode van de rugstreeppad is van 1 april tot eind juli (BIJ12, 2017). Indien wordt besloten om in deze periode grootschalig graafwerk uit te voeren, is het noodzakelijk om onderstaande preventieve maatregelen uit te voeren zodat het ontstaan van voortplantingswater wordt voorkomen:

- Na afloop van elke werkdag wordt gezocht naar oneffenheden (kuilen, bandensporen) in het bodemoppervlak. Deze oneffenheden worden vervolgens gladgestreken zodat deze niet vol kunnen lopen met regenwater.
- Als de rugstreeppad toch eieren legt in zojuist ontstaan voortplantingswater, moeten de werkzaamheden worden stilgelegd tot de eieren zijn uitgekomen en jonge dieren in de loop van het seizoen uit zichzelf het werkterrein verlaten. In dit geval wordt ook contact opgenomen met een ecoloog.

6.3.2 Natuurinclusieve maatregelen

Bij de herinrichting kunnen diverse plusmaatregelen worden genomen om de biodiversiteit binnen het plangebied te verhogen. Allereerst wordt geadviseerd om de wilgen zo veel mogelijk te behouden. Deze bomen zijn in het vroege voorjaar namelijk van groot belang voor bestuivers. Verder kan voor gebouwbewonende vleermuizen in de nieuwe bebouwing ruimte worden gecreëerd achter gevelbetimmering, in het dak of in de spouwmuur.

Afbeelding 6.1 | Natuurinclusief bouwen voor vleermuizen en vogels.

Een groot deel van het plangebied bevat lage vegetatie waar een natuurvriendelijk maaibeheer kan worden uitgevoerd. Hierdoor ontstaat een meer diverse vegetatie met meer voedsel- en schuilgelegenheid voor diverse diersoorten. Er zijn nog diverse andere

maatregelen te benoemen; zoals steilranden voor bijen en takkenrillen voor kleine marterachtigen. Bureau Viridis denkt graag mee over het natuurinclusief inrichten van het terrein.

6.3.3 Nader onderzoek beschermde soorten

Er is nader onderzoek nodig naar verschillende beschermde soorten. Welk onderzoek nodig is, is aangegeven in Tabel 6.1. In sommige gevallen hangt de noodzaak van nader onderzoek af van de specifieke uitvoering van de werkzaamheden. Wanneer negatieve gevolgen voorkomen kunnen worden door het treffen van preventieve maatregelen of het behouden van bepaalde elementen binnen het plangebied kan dan afgezien worden van het nader onderzoek. Dit geldt voor de volgende soorten/functies:

- **Buizerd, boomvalk, sperwer en ransuil – nestplaats (eksternest)**
- **Steenuil – nestplaats (wilgen)**
- **Boombewonende vleermuizen - verblijfplaatsen**
- **Steenmarter – verblijfplaatsen**
- **Ringslang – voortplantingsgebied, foeraargegebied en overwinterhabitat**
- **Grote vos – voortplantingsgebied**
- **Teunisbloempijlstaart - voortplantingsgebied**

Tabel 6.1 | Onderzoekperiodes per soort(groep). Per soort(groep) aangegeven in welke periodes onderzoek plaats kan vinden (NGB, 2021, 2023). Voor sommige soorten geldt dat de periode en de inspanning per functie verschillend kan zijn.

NGB, 2021, 2022, 2023: Voor sommige soorten geldt dat de periode en de inspanning per functie verschillend kan zijn.

Gebouwbewonende vleermuizen																			
Te onderzoeken functie:		Zomer-, kraam- en paarverblijfplaats																	
Protocol:		NGB Vleermuisprotocol 2021																	
Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn 5 veldbezoeken nodig in de periode 15 mei-15 juli voor het onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen en 2 bezoeken in de periode 15 augustus - 1 oktober voor het onderzoek naar paar- en winterverblijfplaatsen.																			
Type	Minimaal aantal onderzoeken	feb		mrt		apr		mei		jun		jul		aug		sep		okt	
Vleermuis – gebouwbewonend	7 bezoeken (ivm meervleermuis)																		

7 Literatuurlijst

- ANEMOON. (2008). Platte schijfhoren. R.H. deBruyne, A.W. Gmelig Meyling & A.Boesveld
- Bat Habitat Key. (2018). *Bat Roosts in Trees. A guide to identification and assessment for tree-care and ecology professionals*. Exeter: Pelagic Publishing.
- Bejder, L., Samuels, A., Whitehead, H., Finn, H., & S., A. (2009). Impact assessment research: use and misuse of habituation, sensitization and tolerance in describing wildlife responses to anthropogenic stimuli. *Marine Ecology Progress Series* 395, pp. 177-185.
- BIJ12. (2017). Kennisdocument steenuil. <https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/kennisdocument-steenuil/>
- BIJ12. (2017). Kennisdocument kerkuil. <https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/kennisdocument-kerkuil/>
- Bos, F. M. (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionidea.- Nederlandse Fauna 7*. Leiden, Nederland: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey.
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K., & Buys, J. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren – Natuur van Nederland 12*. Leiden: Naturalis Biodiversity Center & Eis Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden.
- Creemers, C. &. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland*. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Society.
- De Vlinderstichting. (2023). *Onderzoeksprotocol vlinders en libellen*.
- Dietz, C., Von Helversen, O., & Nill, D. (2011). *Vleermuizen Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking PHC Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers BV, Utrecht*. De Fontein/Tirion Uitgevers BV, Utrecht.
- Gill, J. (2007). Approaches to measuring the effects of human disturbance on birds. *Ibis* 149, pp. 9-14.
- NDFF. (2026). *Uitvoerportaal Nationale Databank Flora en Fauna*. Opgehaald van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>
- Netwerk Groene Bureaus. (2021). *Vleermuisprotocol 2021*. Opgehaald van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>
- Netwerk Groene Bureaus. (2023). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2023). Opgehaald van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen/protocollen-vis-amfibie-reptiel-vogel>
- RAVON. (2026). *Amfibieën*. Opgehaald van: <https://www.ravon.nl/amfibieen>
- RAVON. (2026). *Ringslang*. Opgehaald van: <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/ringslang>
- Sovon Vogelonderzoek Nederland. (2002). *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5*. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.
- Sovon Vogelonderzoek Nederland. (2018). *Vogelatlas van Nederland*. Utrecht/Antwerpen: Kosmos Uitgevers.
- Verschoor, G., & Hermans, J. (2020, Mei). De Teunisbloempijlstaart (Proserpinus proserpina) in Limburg. *Natuurhistorisch Maandblad* 5, pp. 89-97.
- Vlinderstichting. (2026). *Vlinders*. Opgehaald van: <https://vlinderstichting.nl/vlinders/>
- Zoogdiervereniging. (2026). *Zoogdiersoorten*. Opgehaald van <https://zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten> en

Bijlage A. Wettelijk kader

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Deze nieuwe wet brengt alle regelgeving over ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water samen in 1 wettelijk stelsel en vormt daarmee de basis voor een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving. Binnen de wet wordt gezocht naar een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Het doel van de wet is minder regels, een samenhangende benadering van de leefomgeving, ruimte voor lokaal maatwerk en betere en snellere besluitvorming. De Omgevingswet (Ow) doet dit aan de hand van vier Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB), dit zijn:

- het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)
- het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)
- het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)
- het Omgevingsbesluit (Ob)

Naast deze vier AMvB's is er nog de Omgevingsregeling (Or), waarin alle technische en administratieve details van de andere regelgeving zijn vastgelegd.

Kader 1 | Fysieke leefomgeving

De fysieke leefomgeving omvat naast natuur en landschappen ook alle bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, water, bodem, lucht, cultureel erfgoed en werelderfgoed in Nederland.

Binnen de Omgevingswet zijn de beschermingsregimes die voorheen onder de Wet natuurbescherming vielen voor Natura 2000-gebieden, soortbescherming en houtopstanden opgenomen, waardoor de wet voorziet in een implementatie van de Europese natuurbeschermingsrichtlijnen.

Naast bovenstaande beschermingsregimes bestaat in Nederland het Natuurnetwerk Nederland (NNN) wat is geregeld in het Bkl. De beleidsuitwerking van het NNN vindt plaats in de omgevingsverordening die opgesteld wordt door de provincie.

Zorgplicht

In de Omgevingswet is in artikel 1.6 en 1.7 een zorgplicht opgenomen voor onze fysieke leefomgeving. Deze zorgplichtbepaling houdt in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten (aanzienlijke) nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt op de fysieke leefomgeving verplicht is om maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen of wanneer de gevolgen niet kunnen worden voorkomen deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Als gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt dan moet de initiatiefnemer de betreffende activiteit achterwege laten.

Voor activiteiten die betrekking hebben op alle Natura 2000-gebieden en/of bijzondere nationale natuurgebieden ('Natura 2000 activiteit') en activiteiten die betrekking hebben op in het wild levende dieren en planten mét en zonder beschermstatus ('flora- en fauna-activiteit') is daarnaast eveneens een specifieke zorgplicht van kracht die aanvullende verplichtingen oplegt aan iedereen die een dergelijke activiteit uitvoert. De specifieke zorgplichtbepaling is per afdeling opgenomen in het Bal.

Kader 2 | Redelijkheid in de Omgevingswet

In de zorgplichtbepaling is o.a. opgenomen dat een initiatiefnemer die een activiteit uitvoert en 'redelijkerwijs' weet of kan vermoeden dat die activiteit schadelijke gevolgen veroorzaakt, maatregelen neemt om schade te voorkomen of de handeling nalaat voor zover dit 'redelijkerwijs' van diegene kan worden gevraagd.

Onder 'redelijkerwijs' kan datgene worden verstaan dat fysisch qua resultaat mogelijk is, maar ook dat wat van diegene die de schade veroorzaakt kan worden gevergd. Hierbij kan gedacht worden aan financiële, ruimtelijke en planningstechnische aspecten.

Specifieke zorgplicht Natura 2000 (artikel 11.6 Bal)

Wanneer iemand⁴ een activiteit uitvoert die nadelige gevolgen kan hebben op Natura 2000-gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden dan is diegene aanvullend op de algemene zorgplichtbepalingen eveneens verplicht om voorafgaand aan uitvoer een studie uit te (laten) voeren naar mogelijke verslechterende of significant verstorende effecten van de activiteit op de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Wanneer dergelijke gevolgen niet kunnen worden uitgesloten moeten passende preventieve maatregelen genomen worden om de effecten te voorkomen en wordt tijdens en na het verrichten van de activiteit nagegaan of de maatregelen het beoogde effect hebben. Indien dit niet het geval is moet de activiteit worden gestaakt en moeten passende herstelmaatregelen worden uitgevoerd.

Voor natura-2000-activiteiten geldt altijd de specifieke zorgplicht. Ook wanneer de activiteit niet vergunningplichtig is, omdat er geen significante effecten veroorzaakt worden, blijft de specifieke zorgplicht van toepassing.

Specifieke zorgplicht Flora- en fauna-activiteit (artikel 11.27 Bal)

Wanneer iemand een activiteit uitvoert die nadelige gevolgen kan veroorzaken op beschermde en niet-beschermde soorten⁵ en voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats spreekt de wet over een 'flora- en fauna-activiteit'. In deze situatie is diegene die de activiteit initieert verplicht voorafgaand aan het uitvoeren van die activiteit na te gaan of er op de locatie van de activiteit of in de nabijheid daarvan aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van de soorten. Naast de wettelijk beschermde soorten genoemd heeft deze soortbescherming ook betrekking op dieren en planten genoemd in de rode lijsten en in bijlagen II en V van de Habitatrichtlijn.

Als nadelige gevolgen op mogelijk aanwezige soorten voorafgaand niet kunnen worden uitgesloten dan moet worden onderzocht welke gevolgen de activiteit heeft en moeten passende preventieve maatregelen worden getroffen om de effecten te voorkomen. Ook wordt tijdens en na het verrichten van de activiteit nagegaan of de maatregelen het beoogde effect hebben.

Indien dit niet het geval is moet de activiteit worden gestaakt en moeten passende herstelmaatregelen worden getroffen. Het onderzoek naar de effecten heeft betrekking op de betreffende dieren van die soorten, maar ook hun nesten, foerageerplaatsen, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en eieren, of voor planten van die soorten.

Natura 2000-gebieden

De wetgeving met betrekking tot Natura 2000-gebieden is vastgelegd in Hoofdstuk 11, Afdeling 11.1 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die op Europees niveau worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden.

Het ondernemen van projecten, plannen of activiteiten in en in de omgeving van een Natura 2000-gebied kan mogelijk leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Indien het niet mogelijk is om negatieve effecten op voorhand uit te sluiten, dan is er mogelijk sprake van een noodzakelijke aanvraag van een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit en dient een Habitattoets uitgevoerd te worden. In een Habitattoets worden de projecten, plannen of activiteiten getoetst op hun invloed op de instandhoudingsdoelstellingen en/of (onder bepaalde voorwaarden) toestemming voor de uitvoering kan worden verleend. Deze toetsing kan bestaan uit drie onderdelen;

- Voortoets;
- Passende Beoordeling;
- ADC-toets.

Voortoets

Middels de Voortoets (artikel 11.6 Bal) wordt onderzocht of de ingrepen (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen binnen de Natura 2000-gebieden. De Voortoets bestaat uit een beschrijving van het plan of project, de te verwachten effecten binnen en buiten het Natura 2000-gebied, en een analyse of daarbij (mogelijkerwijs) sprake is van significante effecten. In deze

⁴ een rechtspersoon of natuurlijke persoon die een activiteit of ingreep wil uitvoeren

⁵ Soorten van de rode lijsten en Bijlagen II en V van de Habitatrichtlijn

analyse mogen mitigerende en compenserende maatregelen niet meegenomen worden (zie *Kader 3, Preventieve, mitigerende en herstelmaatregelen*). Indien niet kan worden uitgesloten dat er significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen optreden moet een Passende Beoordeling worden opgesteld. Indien er zeker geen significant negatief effect is te verwachten dan is er geen omgevingsvergunning nodig, bij het indienen van een aanvraag wordt er een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag.

Kader 3 | Preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen

Preventieve maatregelen zijn maatregelen die worden genomen voordat schadelijke gevolgen die mogelijk uit een activiteit voort kunnen komen op kunnen treden. Deze maatregelen hebben betrekking op zowel het individu als de populatie. Preventieve maatregelen voorkomen het overtreeden van verbodsartikelen.

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen die schadelijke gevolgen die rechtstreeks uit een activiteit voortvloeien verminderen of verzachten. Het doel van mitigerende maatregelen is het behoud van de ecologische functionaliteit van een gebied tijdens en na uitvoer van de activiteit. De maatregelen hebben vaak betrekking op het individu.

Herstelmaatregelen zijn maatregelen die de schadelijke gevolgen die uit een activiteit voortvloeien compenseren op een andere locatie of – na uitvoering van de werkzaamheden – op dezelfde locatie en daarmee de staat van instandhouding van soorten en habitats waarborgen. Herstelmaatregelen hebben vaak betrekking op populaties en leefgebieden.

Passende beoordeling

Indien uit de Voortoets blijkt dat er een kans is op een significant negatief effect, dan is er sprake van een 'Natura 2000-activiteit' en dient er een Passende Beoordeling uitgevoerd te worden (projecten: artikel 16.53, lid c Ow en artikel 8.74b Bkl / plannen: artikel 16.53, lid c Ow en 10.24, lid 1 Bkl). Tijdens het vaststellen van de mogelijk negatieve effecten mogen mitigerende maatregelen wél meegewogen worden in de beoordeling, compenserende maatregelen niet. Indien uit deze toetsing blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aangetast worden kan een omgevingsvergunning worden verleend en kan het plan vastgesteld worden. Blijkt er echter dat er werkelijk sprake is van mogelijk significante effecten dan wordt een vergunning alleen afgegeven indien er geen Alternatieven zijn, er Dwingende redenen van groot

openbaar belang zijn en er Compensatie plaatsvindt: de ADC-toets.

ADC-toets

Als negatieve effecten niet uit te sluiten zijn, kan het plan alleen vastgesteld en vergund worden indien wordt voldaan aan de voorwaarden uit de ADC-toets (projecten: artikel 8.74b, lid 2 en 3 Bkl / plannen: artikel 10.24, lid 2 en 3). Deze voorwaarden zijn:

- Er zijn geen alternatieve oplossingen;
- Het project wordt uitgevoerd onder dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard;
- Er worden compenserende maatregelen getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Soortbescherming

Afdeling 11.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving gaat over activiteiten met betrekking tot dieren of planten in het wild, dit wordt ook wel de passieve soortbescherming genoemd. In het kort bestaat dit deel uit drie aparte beschermingsregimes: 1) Vogelrichtlijn; 2) Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en; 3) Andere soorten (nationaal). Voor deze drie beschermingsregimes gelden verschillende verbodsbepalingen (zie *kader 4, Opzettelijkheid en Kader 5, Verstoring en vernietiging door verstoring*) en wettelijke belangen voor een Omgevingsvergunning.

Vogelrichtlijn (artikel 11.37, lid 1 Bal)

Voor van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

- opzettelijk doden en vangen van vogels;
- opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren;
- eieren rapen en onder zich hebben;
- opzettelijk verstoren van vogels;

Het verbod op het opzettelijk storen van vogels onder lid 1d is niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de populatie.

Een omgevingsvergunning voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 11.37 Bal kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de aanvraag (zie *“Omgevingsvergunning, gedragscode of vrijstelling”*) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 8.74j, lid 1b Bkl:

- 1° in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- 2° in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- 3° ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- 4° ter bescherming van flora en fauna;
- 5° voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten;
- 6° het selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van bepaalde vogels.

Kader 4 | Opzettelijkheid in de Omgevingswet

Een situatie waarbij iemand een handeling verricht waarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaard wordt dat deze gedraging leidt tot overtreding van een verbod, ook als een kwade intentie ontbreekt.

Habitatrichtlijn (artikel 11.46, lid 1 Bal)

Voor in het wild levende dieren van soorten, genoemd in de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, gelden de volgende verbodsbepalingen:

- a. opzettelijk doden en vangen;
- b. opzettelijk verstoren;
- c. opzettelijk vernielen of rapen eieren;
- d. opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen*;
- e. opzettelijk plukken of vernielen van planten.

* Ook rust en verblijfplaatsen die niet meer gebruikt worden zijn beschermd. Hierbij geldt wel de voorwaarde dat de kans voldoende groot is dat de betreffende soort zal terugkeren naar de plaats⁶.

Een omgevingsvergunning voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 11.46 Bal kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de aanvraag (zie *“Omgevingsvergunning, gedragscode of vrijstelling”*) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 8.74k Bkl:

- 1° ter bescherming van flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- 2° ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom;
- 3° in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- 4° voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten of de daartoe benodigde kweek;
- 5° op selectieve wijze een aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben.

Andere soorten (artikel 11.54, lid 1 Bal)

Dit verbod geldt voor nationale soorten die zijn vastgelegd in Bijlage IX behorend bij het Besluit activiteiten leefomgeving. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- e. Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de Bijlage IX, onderdeel A.
- f. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren bedoeld onder a, en
- g. Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen Voor vaatplanten van vaatplanten van de , genoemd in de Bijlage IX, onderdeel B.

Een omgevingsvergunning voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 11.54 Bal kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de aanvraag (zie *“Omgevingsvergunning, gedragscode*

⁶ ECLI:EU:C:2020:517

of vrijstelling”) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 8.74l, lid b:

- 1° ter bescherming van de wilde flora of fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- 2° ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom;
- 3° in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- 4° voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten of de daartoe benodigde kweek;
- 5° op selectieve wijze een aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben.
- 6° in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, inclusief het gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- 7° ter voorkoming van schade of overlast, inclusief schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- 8° voor het beperken van de omvang van de populatie van in het wild levende dieren, in verband met veelvuldig veroorzaakte schade of de maximale draagkracht van het gebied;
- 9° voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- 10° in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- 11° in het kader van het bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- 12° in het kader van het bestendig beheren of onderhouden van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied; of
- 13° in het algemeen belang.

Kader 5 | Verstoring en vernietiging door verstoring

Ecologische verstoring

In ecologisch opzicht is verstoring een verandering door het toedoen van mensen in hoe een dier gebruik kan maken van essentiële hulpbronnen. Het kan hierbij ook gaan om een verandering in de perceptie van het dier. Dit betreft voornamelijk de toegang tot voedselbronnen en nest- of verblijfplaatsen (Gill, 2007). Dit is vaak een tijdelijke verstoring van individuen, wat soms ook kan leiden tot negatieve effecten op populatieniveau (Bejder et al. 2009).

Juridische verstoring

Verstoring is in juridisch opzicht een relatief begrip. Sommige versturende handelingen zijn per definitie tijdelijk, de hierdoor optredende verstoring is dus hooguit tijdelijk en kortdurend. Niet elke (tijdelijke) verstoring is een verstoring in de zin van de wet. Uit jurisprudentie⁷ kan worden afgeleid dat een (tijdelijke) verstoring, waarbij dieren zich (tijdelijk) aan een veranderde leefomgeving moeten aanpassen, niet leidt tot een opzettelijke verstoring in het kader van de Omgevingswet.

Wanneer verstoring leidt tot vernietiging

Wanneer een verstoring van dusdanige duur of intensiteit is kan het voorkomen dat dieren hun nest of verblijfplaats permanent verlaten. In deze gevallen is er juridisch sprake van het vernietigen van een nest of verblijfplaats en worden verbodsbepalingen van de Omgevingswet overtreden.

Actieve soortbescherming

Naast de passieve soortbescherming zijn provincies wettelijk verplicht om habitats en soorten te beschermen middels Provinciale taken voor de fysieke leefomgeving (artikel 2.18 Ow) en de Actieve soortbescherming (artikel 3.57 Bkl). In het kader van deze actieve bescherming moeten de provincies maatregelen nemen voor het beschermen, instandhouden of herstellen van biotopen en leefgebieden alsmede de in het wild voorkomende plant en diersoorten. In dit kader kunnen zij bijvoorbeeld besluiten de lijst met beschermde soorten uit te breiden en/of gebieden aan te wijzen waarvoor een extra inspanning nodig is om de staat van instandhouding van populaties te behouden of te herstellen. Voor de actieve soortbescherming is afstemming met andere provincies

⁷ ECLI:NL:RVS:2012:BY2464

ECLI:NL:RVS:2013:BZ8442

ECLI:NL:RVS:2017:2087

ECLI:NL:RBOVE:2017:3089

ECLI:NL:RVS:2018:12

ECLI:NL:RBNHO:2018:1811

ECLI:NL:RBNHO:2018:1810

noodzakelijk zodat nationale doelstellingen kunnen worden bereikt.

Vogellijst

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd in het kader van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal). De nesten van vogels zijn beschermd als ze door de vogels in gebruik zijn, zowel in als buiten de gangbare broedperiode (15 maart tot 15 juli). De meeste vogels maken elk jaar een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De nesten van deze vogelsoorten zijn jaar rond beschermd waardoor de verbodsbepalingen van artikel 11.37 Bal het gehele jaar van toepassing zijn (zie *Kader 6, Jaarrond beschermde vogelnesten en Tabel 2*). De wetgever verstaat onder verblijfplaatsen van vogels ook nesten en holtes waar de vogels ook buiten de broedtijd regelmatig verblijven alsmede essentiële rustlocaties.

Uitzetten dieren

Voor de soorten die vallen onder de beschermingsregimes van artikelen 11.37, 11.46 en 11.54 Bal geldt dat er een vergunning kan worden verleend voor het overtreden van de verbodsbepaling “vangen”. Dit kan noodzakelijk zijn wanneer voor een bepaalde ingreep de aanwezige beschermde soorten uit het plangebied verwijderd moeten worden teneinde het doden of verwonden van de soorten te voorkomen. Wanneer de soorten buiten het betreffende aaneengesloten leefgebied uitgezet worden zal mogelijk ook een omgevingsvergunning aangevraagd moeten worden voor artikel 11.61, lid 1 Bal: het verbod om zonder omgevingsvergunning dieren of eieren van dieren uit te zetten. Wanneer er sprake is van een verplaatsing op korte afstand binnen het leefgebied van de betreffende soort dan is het aanvragen van een vergunning niet noodzakelijk.

Beschermde houtopstanden

Het onderdeel Houtopstanden is beschreven in Afdeling 11.3 van het Bal. In artikel 11.111 Bal zijn de bepalingen met betrekking tot het vellen van houtopstanden en het herbeplanten van grond na het vellen van houtopstanden opgenomen. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder dit tenminste vier weken maar niet eerder

dan een jaar voor de kap te melden bij het bevoegd gezag.

Een houtopstand wordt in de wet gedefinieerd als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dezelfde grond binnen drie jaar moet worden herbeplant. Wanneer de herbeplanting na 3 jaar niet succesvol is moet de beplanting die niet is aangeslagen vervangen worden.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op

- houtopstanden die een totale oppervlakte hebben van minder dan 1000 vierkante meter;
- rijbeplantingen die bestaan uit 20 of minder bomen;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruit, noten of vruchtbomen;
- windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen;
- kweekgoed;
- beplantingen van wilgen of populieren langs (water-)wegen of in een enkele rij geplant langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand ter bevordering van de overblijvende houtopstand;
- Beplantingen bestaande uit populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa.
- op houtopstanden die binnen de bebouwingscontour houtkap vallen.

De provincie kan maatwerkregels opstellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Alle provincies hebben verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer middels een maatwerkvoorschrift van de herbeplantingsplicht kan worden afgeweken. Sommige provincies hebben ook beleidsregels vastgesteld waarin bijvoorbeeld is aangegeven wanneer een kapverbod wordt opgelegd.

De Omgevingswet beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap. Waar de grens van deze contour ligt wordt door de gemeente

vastgelegd in het omgevingsplan. Binnen de bebouwingscontour houtkap geldt meestal een kapverbod op grond van de algemene plaatselijke verordening (APV), het Omgevingsplan of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan

Vergunning, gedragscode of vrijstelling

Het is mogelijk om een omgevingsvergunning aan te vragen voor een flora- en fauna-activiteit waarbij verbodsartikelen worden overtreden met betrekking tot beschermde soorten. Er kan alleen een vergunning verleend worden als er aan drie criteria is voldaan:

- Er is geen alternatieve bevredigende oplossing mogelijk;
- Er moet sprake zijn van een wettelijk belang behorend bij het artikel dat overtreden wordt;
- Er mag geen afbreuk aan de staat van instandhouding van de populatie plaatsvinden.

Gedragscode

Het is niet altijd nodig om een omgevingsvergunning aan te vragen wanneer er gevolgen voor beschermde planten- en diersoorten optreden. Er zijn verschillende soorten vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk onder de Omgevingswet. Er hoeft geen omgevingsvergunning aangevraagd te worden indien strikt en aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode (Artikel 11.45, 11.53 en 11.59 Bal). Gedragscodes zijn opgesteld voor specifieke sectoren en gelden enkel voor de in de gedragscode opgenomen werkzaamheden. Een gedragscode geeft voor de opgenomen werkzaamheden aan op welke wijze een initiatiefnemer flora- en fauna-activiteiten of activiteiten met betrekking tot houtopstanden uit kan voeren zonder negatieve effecten op (beschermde) soorten of natuurwaarden. Bij de uitvoer van flora- en fauna-activiteiten waarbij er gebruikt gemaakt wordt van een gedragscode geldt een meldingsplicht bij de provincie waar de werkzaamheden uitgevoerd worden. Op de [website van RVO](#) is een overzicht van alle goedgekeurde gedragscodes te vinden.

Vrijstelling

Naast de gedragscode is ook een vrijstelling van de vergunningsplicht mogelijk onder een programma of

omgevingsverordening. Ook in de omgevingsregeling (Or) staan vrijstellingen vermeld. Onder bepaalde voorwaarden hoeft voor de uitvoer van bepaalde activiteiten dan geen omgevingsvergunning aangevraagd te worden.

Een programma wordt vastgesteld door een gemeente, waterschap, provincie of het Rijk, samen met het gezag dat normaliter de omgevingsvergunning voor de betreffende flora en fauna activiteit zou verlenen.

Een vrijstelling onder een programma kan betrekking hebben op:

- De inrichting, gebruik, beheer en instandhouding van een Natura 2000-gebied.
- Het verminderen van de belasting die schadelijke factoren hebben op Natura 2000-gebieden.
- Het versterken van populaties, habitats van soorten of het ontwikkelen of beschermen van natuurlijke habitats zowel binnen als buiten Natura 2000 (bijvoorbeeld een soortenmanagementplan).

De omgevingsverordening wordt vastgesteld door provincies en bevat alle regels voor de fysieke leefomgeving. Een omgevingsverordening kan bijvoorbeeld een vrijstelling bevatten voor schade of overlast veroorzakende dieren die niet in de omgevingsregeling vermeld staan.

De omgevingsregeling bevat de regels voor het bestrijden van een aantal specifieke schadeveroorzakende soorten door grondgebruikers die niet opgenomen zijn in de omgevingsverordening. Daarnaast is in deze regeling een vrijstelling (artikel 4.31 Or) opgenomen om zonder omgevingsvergunning werkzaamheden uit te voeren in het kader van:

- bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- bestendig beheer of onderhoud in de landbouw en de bosbouw;
- bestendig gebruik; of
- ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden inclusief het gebruik van dit gebied.

Deze vrijstelling geldt enkel voor een beperkt aantal soorten van artikel 11.54 Bal. Zie Tabel 3 voor een overzicht voor de vrijgestelde soorten per provincie. Wanneer er gewerkt wordt onder bovengenoemde vrijstelling(en) geldt nog altijd dat de zorgplicht onverminderd van kracht blijft.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De grondslag van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in artikel 7.6, 7.7 en 7.8 van het Bkl. De beleidsuitwerking van deze artikelen vindt plaats in de omgevingsverordening die opgesteld wordt door de provincie. Provincies zijn verplicht beleid te maken voor de aanwijzing en begrenzing van het NNN, het vaststellen van de wezenlijke kenmerken en waarden en het opstellen van regels teneinde de NNN-gebieden te beschermen.

Het NNN vormt een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot het NNN. De planologische verankering van het NNN vindt plaats in het (gemeentelijke) Omgevingsplan. Wanneer een voorgenomen activiteit geheel of gedeeltelijk binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt en deze in strijd is met de regels uit het Omgevingsplan waardoor negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden dient altijd een 'Nee, tenzij'-toets te worden uitgevoerd. Hierin wordt beoordeeld of er als gevolg van de voorgenomen maatregelen significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden. Afhankelijk van de betreffende provincie dient in de toetsing rekening te worden gehouden met externe werking (zie Tabel 1). Het gaat daarbij om ontwikkelingen op locaties gelegen buiten het NNN die een versturende invloed hebben op de beschermde gebieden.

Tabel 1 | Overzicht externe werking per provincie.

Provincie	Externe werking?
Drenthe	Nee
Flevoland	Ja
Friesland	Enkel bij ontwikkelingen op het gebied van woning- en recreatie
Gelderland	Nee
Groningen	Nee
Limburg	niet vastgelegd
Noord-Brabant	Ja
Noord-Holland	Nee
Overijssel	Nee
Utrecht	Nee
Zeeland	ja (tot 100 m)
Zuid-Holland	Nee

Kader 6 | Jaarrond beschermde vogelnesten

De meeste vogels gebruiken hun nest slechts eenmalig voor de voortplanting. Elk jaar bouwen de dieren een nieuw nest op meestal een andere locatie. Nesten van deze vogels zijn slechts gedurende het broedseizoen beschermd. Er zijn echter ook vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en waarop de verbodsbepalingen van artikel 11.37 Bal van de Omgevingswet het gehele jaar van toepassing zijn. Er worden 5 categorieën onderscheiden (zie Tabel 2 voor de soorten per provincie).

De provincies Drenthe, Flevoland en Friesland alsmede de landelijke lijst (LNV) hanteren de volgende categorieën:

1. Vogels waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen als rust- en voortplantingsplaats gebruikt worden (voorbeeld: steenuil).
2. Koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw en huismus).
3. Vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar en kerkuil).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. (voorbeeld: ransuil).
5. Vogels die weliswaar terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De nesten van deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

In Overijssel is hier aan toegevoegd dat de categorie 5 nesten dusdanig kwetsbaar zijn dat aangetoond moet worden dat er voldoende alternatieve leefomgeving in de omgeving aanwezig is om zich te kunnen vestigen.

Alleen de provincie Flevoland hanteert bij categorie 5 een onderverdeling in a en b, waarbij:

- a. Nesten die vallen onder 5a zijn in beginsel wel jaarrond beschermd, tenzij uit een ecologische beoordeling blijkt dat aantasting niet van invloed is op de lokale staat van instandhouding van de soort, bijvoorbeeld omdat er voldoende geschikte uitwijkmogelijkheden zijn.
- b. Nesten die vallen onder 5b zijn in beginsel niet jaarrond beschermd, tenzij door aantasting de lokale staat van instandhouding van de soort in het geding komt, bijvoorbeeld omdat er geen of onvoldoende geschikte uitwijkmogelijkheden zijn.

Tenslotte zijn voor de kerkuil en ooievaar in Flevoland uitzonderingen opgenomen:

Ooievaar (1): wanneer een ooievaarsnest in een hoogspanningsmast vanwege werkzaamheden moet worden weggehaald of verplaatst, dan kan dat buiten de periode dat er eieren/jongen aanwezig zijn, zonder ontheffing. Er dient na uitvoering van de werkzaamheden een gelijk aantal vervangende (goed bereikbare) nesten in de hoogspanningsmast te worden aangeboden (van minimaal vergelijkbare kwaliteit) binnen hetzelfde territorium.

Kerkuil (2): in het geval dat een kerkuilenkast binnen een erf wordt verplaatst buiten de periode dat er jongen aanwezig zijn, dan hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd, mits onder begeleiding van een deskundige.

Gelderland hanteert slechts twee categorieën:

1. Jaarrond beschermd nest
2. Jaarrond beschermd nest, tenzij is aangetoond dat er voor de betreffende soort voldoende alternatieve leefomgeving in de omgeving aanwezig is om zich te kunnen vestigen

(Vervolg op volgende pagina)

(Vervolg)

In de provincie Limburg is zijn categorieën 2 & 3 samengevoegd, waardoor de categorieën doorschuiven, hierbij is het mogelijk dat sommige soorten (aalscholver, kraanvogel en ransuil) onder 2 categorieën vallen:

1. Jaarrond gebruikte nesten (4 soorten). Deze soorten maken ook buiten het broedseizoen gebruik van de nestplaats (voorbeeld: steenuil en roek).
2. Zeer plaatstrouwe broedvogels of soorten die afhankelijk zijn van bebouwing (kolonievogels en niet-kolonievogels). Deze soorten broeden elk broedseizoen op dezelfde plaats en zijn daarin zeer conservatief. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gier-zwaluw, huismus).
2. Plaatstrouwe vogels die ieder jaar terugkeren naar specifiek nest omdat ze niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen. Deze soorten zijn niet in staat een geheel eigen nest te bouwen en maken gebruik van oude kraaiennesten of nesten waar zij eerder gebroed hebben (voorbeeld: ransuil, boomvalk). Of ze bouwen een nieuw nest op het oude nest van het voorgaande jaar (havik) en zijn extra kwetsbaar voor verstoring. Hier vallen ook roofvogels onder die zich sinds kort aan het vestigen zijn in de provincie waarvan de staat van instandhouding nog verre van gunstig van is.
3. Zijn de nesten van plaatstrouwe vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat (voorbeeld buizerd, blauwe reiger). Deze lijst bevat ook soorten die zeldzaam zijn in Limburg (het aantal broedparen is kleiner dan 75) en/of op de Rode Lijst staan. Deze zijn dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit van de nestplaats niet in geding mag komen. Indien de omgeving van de bekende nestplaats vernietigd wordt komt de functionaliteit eveneens in het geding. Deze soorten stellen hoge eisen aan de nestplaats en de omgeving daarvan (voorbeeld wulp, kwartelkoning).

De provincies Groningen, Utrecht, Noord Brabant, Zeeland, Zuid Holland en Noord Holland hanteren geen eigen lijsten.

De provincie Groningen hanteert het beleid dat essentiële nesten niet mogen worden verwijderd. Indien een vogel jaarlijks terugkeert naar hetzelfde nest, moet deze in staat blijven om zijn eerder verlaten nest weer te kunnen betrekken. Het nest wordt als essentieel (jaarrond beschermd) beschouwd wanneer er ecologische onderbouw wordt dat voldoende geschikte uitwijkmogelijkheden ontbreken. De lijsten van andere bevoegde gezagen kunnen als hulpmiddel worden gebruikt om de essentie aan te tonen.

Tabel 2^a | Overzicht beschermingsstatus van nesten van Nederlandse broedvogels. * zijn koloniebroedende vogels.
Afwijkingen t.o.v. landelijk beleid weergegeven per provincie.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aanwezig in bebouwde omgeving	DR	FL	FR	GE	GR	Provincies								LNV
								LI	NB	NH	OV	UT	ZL	ZH		
Aalscholver*	<i>Phalacrocorax carbo</i>	nee	2		2			1/3								
Bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	nee	5		5											
Bijeneter*	<i>Merops apiaster</i>	nee						2								
Blauwe kiekendief	<i>Circus cyaneus</i>	nee			5											
Blauwe reiger*	<i>Ardea cinerea</i>	ja	2	5b	2	2		1			5				5	
Boerenzwaluw*	<i>Hirundo rustica</i>	ja	5	3	5	2		1			3				5	
Bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula</i>	nee			5											
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	ja				2					5				5	
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	ja				2					5				5	
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	ja				2					5				5	
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	nee	4	5a	4	1		1			5				4	
Bosuil	<i>Strix aluco</i>	nee	3	4	3	2		1			3				5	
Brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	nee													5	
Bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus</i>	nee						2								
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	nee	5	5a	4	1		2			4				4	
Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	nee	4	5b	4	2		2			5				5	
Dwergstern*	<i>Sternula albifrons</i>	nee			2											
Eider	<i>Somateria mollissima</i>	nee			5										5	
Ekster	<i>Pica pica</i>	ja													5	
Geelpootmeeuw*	<i>Larus michahellis</i>	nee						2								
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	ja	5		5	2		2			5				5	
Gierzwaluw*	<i>Apus apus</i>	ja	2	2	2	1		1			2				2	
Glanskop	<i>Poecile palustris</i>	ja	5		5	2					5				5	
Grauwe klauwier	<i>Lanius collurio</i>	nee						2								
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	ja				2		2			5				5	
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	nee		5b		2					5				5	
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	nee		5b		2					5				5	
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	nee	3	3	3	1		1			3				3	
Grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	nee						2								
Grote mantelmeeuw	<i>Larus marinus</i>	nee			5											
Grote stern*	<i>Thalasseus sandvicensis</i>	nee			2											
Grote zilverreiger	<i>Ardea alba</i>	nee			2			3								
Grutto	<i>Limosa limosa</i>	nee			5	2		2			5					
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	nee	4	5a	4	1		1			4				4	
Hop	<i>Upupa epops</i>	nee													5	
Huismus*	<i>Passer domesticus</i>	ja	2	2	1	1		1			2				2	
Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	ja	2	5b	2	2		1			2				5	
IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	nee	5	5b	3	2		2			5				5	
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	ja	3	1 (2)	1	1		1			3				3	
Kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	nee	5	5b		2					5				5	
Kleine mantelmeeuw*	<i>Larus fuscus</i>	nee						2								
Kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	nee													5	
Kokmeeuw		nee	5		5			1								
Koolmees	<i>Parus major</i>	ja													5	
Kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	ja				2		2			5				5	
Kraanvogel	<i>Grus grus</i>	nee	5		5			2/3								
Kuifmees	<i>Lophophanes cristatus</i>	nee						2								
Kwartel	<i>Coturnix coturnix</i>	nee				2										
Kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	nee						4								
Lepelaar	<i>Platalea leucorodia</i>	nee			2			1								
Matkop	<i>Poecile montanus</i>	nee						2								
Middelste bonte specht	<i>Dendrocytes medius</i>	nee	5	5b	5	2		2			5					
Nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus</i>	nee				2		2								
Noordse stern*	<i>Sterna paradisaea</i>	nee			2											
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	nee	3	5a	3	1		1			3				3	
Oeverloper	<i>Actitis hypoleucos</i>	nee						2								
Oeverzwaluw*	<i>Riparia riparia</i>	ja	5	5b	5	2		2			5				5	
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	ja		5a (1)	3	1		1			3				3	
Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	nee	5		5											

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aanwezig in bebouwde omgeving	Provincies												LNV
			DR	FL	FR	GE	GR	LI	NB	NH	OV	UT	ZL	ZH	
Patrijs	<i>Perdix perdix</i>	nee				2		2							
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	Ja						0			0				5
Pontische meeuw*	<i>Larus cachinnans</i>	nee						2							
Porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	nee						2							
Purperreiger	<i>Ardea purpurea</i>	nee			2										
Raaf	<i>Corvus corax</i>	nee	3	5a	3	2		1			4				5
Ransuil	<i>Asio otus</i>	nee	4	4	4	1		1/3			4				4
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	ja	2		2			2			5				
Rode wouw	<i>Milvus milvus</i>	nee	4	5a				1							
Roek*	<i>Corvus frugilegus</i>	ja	2	2	2	1		1			2				2
Roerdomp	<i>Botaurus stellaris</i>	nee						2							
Ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>	nee	5		5	2									5
Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>	ja	5		5										
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	ja	3	3	3	1		1			3				3
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	nee	4	5a	4	1		2			4				4
Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	nee													
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	ja	5	5b	5	2					5				5
Steenuil	<i>Athene vidalii</i>	ja	1	1	1	1		1			1*				1
Strandplevier	<i>Anarhynchus alexandrinus</i>	nee			5										
Stormmeeuw*	<i>Larus canus</i>	nee			2			2							
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	nee		5b		2					5				5
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	ja	5	3	3	2		1			4				5
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	nee				2					5				
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	nee				2					5				
Velduil	<i>Asio flammeus</i>	nee				2									
Visdief	<i>Sterna hirundo</i>	nee	5		5			1							
Waterspreeuw	<i>Cinclus cinclus</i>	nee						2							
Watersnip	<i>Gallinago gallinago</i>	nee													
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	nee	4	5a	4	1		1			4				4
Wilde zwaan	<i>Cygnus cygnus</i>	nee	5												
Wulp	<i>Numenius arquata</i>	nee				2		2			5				
Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	nee	4	5a	4	2					4				5
Zilvermeeuw*	<i>Larus argentatus</i>	nee			5			2							
Zomertaling	<i>Spatula querquedula</i>	nee						2							
Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>	ja									5				
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	ja				2									5
Zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	ja				2		2			5				5
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	ja				2					5				5
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	nee	3	5b	3	2		2			3				5
Zwarte stern*	<i>Chlidonias niger</i>	nee	2		2										
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	nee	4	5a	4	1		1			4				4
Zwartkopmeeuw*	<i>Ichthyæetus melanocephalus</i>	nee			2			1							

Tabel 3 | Overzicht vrijgestelde soorten per provincie, V = vrijgesteld.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Provincie												LNV*
			Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	N-Brabant	N-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Z-Holland	
Zoogdieren	Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bunzing	<i>Mustela putorius</i>						V						V	V
Zoogdieren	Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V		V	V	V	V
Zoogdieren	Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>						V ¹							
Zoogdieren	Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex areneus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Haas	<i>Lepus europaeus</i>	V	V	V	V		V	V	V	V			V	V
Zoogdieren	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>						V						V	V
Zoogdieren	Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V			V	V
Zoogdieren	Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>						V							
Zoogdieren	Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	V	V		V	V	V	V	V		V	V		V
Zoogdieren	Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Steenmarter	<i>Martes foina</i>			V			V ²							
Zoogdieren	Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V		V
Zoogdieren	Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Wezel	<i>Mustela nivalis</i>					V	V						V	V
Zoogdieren	Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>						V							
Zoogdieren	Woelrat	<i>Arvicola amphibius</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Reptielen	Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						V ³							
Reptielen	Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>						V ⁴							
Amfibieën	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Bastaardkikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V

* artikel 4.31 Or en Bijlage VIIc Or

¹ alleen vrijgesteld in de periode tussen maart t/m april en juli t/m november

² alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m februari

³ alleen vrijgesteld in de periodes juli, augustus en september

⁴ alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m 15 oktober

⁵ tot 1 september 2024

